Jaargang 113. Woensdag, 6 December 1854. No. 102

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

AANBESTEDING.

Op *VRIJDAG* den 15den December 1854, des voormiddags te 11 uur, zal, onder nadere goedkeuring, door den *COMMISSARIS DES KONINGS* in de Provincie *Groningen*, of, bij zijne afwezigheid, door een der *LEDEN* van de *GEDEPUTEERDE STATEN*, en in het bijzijn van den *HOOFD-INGENIEUR* van den Waterstaat in het 1ste Distrikt, aan het Lokaal van het Provinciaal Bestuur te *Groningen*, worden aanbesteed:

Het onderhouden van den 2den zijtak van den Grooten Weg der 1ste klasse no. 1, *van* Groningen *tot* Delfzijl, *van den* 1*sten Januarij* 1855 *tot en met den* 31*sten December* 1857.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving, volgens Art. 18 van het Bestek.

Het Bestek ligt ter lezing aan het Lokaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van *Groningen* te *Groningen*, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Op den 8sten dag vóór de Besteding zal de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts zullen nadere informatiën te bekomen zijn [illegible] Bazuinge en den Ingenieur [illegible]

De Minister van Binnenlandsche Zaken:
VAN REENEN.

VERPACHTING.

Op MAANDAG den 18den December 1854, des middags te 12 uur, zal, onder nadere approbatie, door den COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie *Groningen*, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN, in het bijzijn van den HOOFD-INGENIEUR van den WATERSTAAT in het 1ste Distrikt, in het Provinciehuis te *Groningen*, worden overgegaan tot de openbare Verpachting van:

1. Het GRASGEWAS van den *Zeedijk* genoemd *DE GENERALITEITS DIJK*, gelegen tusschen het pand van dezen Dijk in gebruik bij VAN DELDEN, en dat van het *Farmsummer Zijlvest*, ten Zuidoosten van *Delfzijl*, onder de Gemeente *Delfzijl*, voor den tijd van zes jaren, aanvangende den 1sten Januarij 1855 en eindigende den 31sten December 1860.

2. IDEM van den *Zeedijk* genoemd *DE DOMEINDIJK*, den daarvoor gelegen Kwelder en den *Tuimeldijk*, van af den scheidpaal met het pand van het Dijkregt *Heveskes*, tot aan de *Oterdummerzijl*, ten Zuidoosten van *Delfzijl*, gelegen onder de Gemeente *Delfzijl*, voor den tijd als voren.

3. IDEM van den *Zeedijk*, van af de *Oterdummerzijl*, tot tegenover de Noordelijke sloot aan het breede Dijkspand tusschen de Hoofden no. 21 en 22, ten Zuidoosten van *Delfzijl*, gelegen onder de Gemeenten *Delfzijl* en *Termunten*, voor den tijd als voren.

4. IDEM van den *Zeedijk* wederzijds de *Termunterzijl*, van tegenover de Noordelijke sloot van het breede Dijkspand tusschen de Hoofden no. 21 en 22 tot aan den paal van den *Termunter Zijlvesterdijk* en van dat gedeelte dijk tot aan den Zuidelijken opdijk van den kleinen Polder achter hoofd no. 25, ten Zuidoosten van *Delfzijl*, gelegen onder de Gemeente *Termunten*, voor den tijd als voren.

5. IDEM van het zoogenoemde *REIDER BUITENLAND*, met den daaraan gelegen *REIDER- of FIEMELDIJK*, gelegen onder de Gemeente *Termunten*, voor den tijd van één jaar, aanvangende den 1sten Januarij 1855 en eindigende den 31sten December 1855.

De voorschrevene Verpachtingen zullen geschieden *bij enkele inschrijving voor de jaarlijksche som*, ingevolge art. 15 der Voorwaarden van Verpachting.

De Voorwaarden, waarnaar deze Verpachtingen zullen plaats hebben, zullen ter lezing liggen in het Provinciehuis te *Groningen*, bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 1ste Distrikt, bij de kasteleins UITHOFF, EEKHOFF, SPINHOFF, TEN HAVE, de wedw. BORNEBOS en de wedw. DE JONGE, allen aan de Groote Markt; J. A. HEIKENS, in *de Zwaan*; de wedw. N. DE MOLDER, in het *Wapen van Amsterdam*; TER SPILL, buiten de Kleinepoort; ELEMA, buiten de Steentilpoort, en BRUINS, buiten de Apoort, te *Groningen*, en wijders in de Gemeentehuizen van *Delfzijl* en *Termunten*.

Zullende vóór de Verpachtingen de vereischte inlichtingen bij den Hoofd-ingenieur van den Waterstaat te *Groningen* te bekomen zijn.

GRONINGEN, 22 November 1854.

De Commissaris des Konings voornd.:
I. A. VAN ROIJEN.

Aanbesteding.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij enkele inschrijving aan te besteden:

1. Het **DRUKKEN** en **LEVEREN** van PLAKKATEN, PUBLICATIËN, NOTIFICATIËN, VERORDENINGEN en andere STUKKEN, ten dienste der Gemeente *Groningen*, over de jaren **1855** tot en met **1860**.

2. Het **MAKEN** en **LEVEREN** van BOEKBANDEN en de **LEVERING** van SCHRIJF- en KANTOORBEHOEFTEN, ten dienste der Gemeente *Groningen*, over de jaren **1855, 1856** en **1857**.

De Voorwaarden van Aanbesteding zullen van heden ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, terwijl aldaar nadere inlichtingen te bekomen zijn.

De op Zegel geschreven Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig de bepalingen van de Bestekken, moeten vóór of uiterlijk op DINGSDAG den 19den December 1854, aan het Raadhuis worden bezorgd.

De opening der Biljetten en de provisionele Toewijzing aan de laagste Inschrijvers, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op WOENSDAG den 20sten December 1854, des voormiddags te tien uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 4 December 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* brengen ter algemeene kennis, dat de waarneming van de betrekking van **OPZIGTER** van de **STRAATVUILNIS** en der daaraan verder verbondene **WERKZAAMHEDEN** voorloopig is opgedragen aan den Heer **E. BUTTINGER**, die daartoe zitting zal houden ten KANTORE van den overleden Opzigter H. A. VETTER, aan het Loopende Diep.

GRONINGEN, 4 December 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

(*Zie de Nieuwstijdingen in 't Bijvoegsel.*)

Provinciale Staten van Groningen.

Zitting van Dingsdag den 5den December.

Afwezig: de heeren BONTHUIS, ENGELKENS, HOOITES, TIGCHELAAR en HOUWING.

De notulen van het verhandelde in de vorige zitting worden gelezen en goedgekeurd, waarop aan de orde wordt gesteld:

1) Mededeeling van Ged. Staten, d.d. 29sten Nov., nopens het verleenen van subsidie voor uit dit gewest in het krankzinnigengesticht te Amsterdam verpleegd wordende behoeftige Israëlitische lijders. — De kosten hiervan zullen jaarlijks bedragen *f* 182,50, en is de Koning genegen daarvoor eene rijksbijdrage te verleenen. Ged. Staten stellen voor hen te magtigen uit de provinciale fondsen een jaarlijksch subsidie uit te trekken van *f* 50. — Dadelijk in behandeling genomen, wordt overeenkomstig de voordragt besloten.

2) Vereeniging van verschillende waterschappen in het Hunzingokwartier en het door den heer Vos daaromtrent voorgestelde amendement, om dit plan te voegen bij het gearresteerde plan van indeeling der geheele provincie, tot nader onderzoek.

De voorzitter merkt op, dat over dit amendement de stemmen hebben gestaakt; dat, ten opzigte van de vraag, of nu op nieuw de beraadslagingen kunnen worden geopend, in de provinciale wet geheel het stilzwijgen wordt bewaard; dat het echtwel de bedoeling des wetgevers schijnt geweest te zijn, dat door het uitstellen van het besluit ook andere leden, die niet aan de stemming hebben deelgenomen, daarover nog in eene volgende zitting han gevoelen zouden kunnen openbaren en stelt spr. daarom voor de beraadslagingen op nieuw te openen.

Hiertoe zijnde besloten, zegt de heer VAN ROIJEN nog een woord te willen in het midden brengen, daar hij met angst de stemming verbeidt over het amendement en eene poging wenscht te doen om te verhoeden, dat niet een besluit worde genomen, dat zeer nadeelig zou zijn voor de welvaart van dit gewest.

De zwarigheden, waarop het amendement is gegrond, zijn drieërlei. De eerste is deze, dat het voorgestelde plan tot vereeniging van waterschappen in het Hunzingokwartier zou ingrijpen in de groote indeeling der waterschappen van het geheele gewest. De oplossing van dit bezwaar kan men vinden in het rapport der commissie, zij bestaat hierin, dat deze zaak geheel in overeenstemming is met het algemeene plan, er de uitvoering niet van zal tegenwerken en evenmin op het gevoelen der vergadering anticipeert, daar ze ook dan, wanneer het groote plan van indeeling niet tot stand komt, nog hoogst nuttig is voor het algemeen.

Het tweede bezwaar is dit, dat, door aan Hunzingo het uitzigt te openen, dat de kosten uit de provinciale kas zullen worden teruggegeven, de Staten aan Hunzingokwartier onbepaalde volmagt afgeven om over de provinciale middelen te beschikken. Dit bezwaar zal echter vervallen, zoo een door hem straks voor te stellen amendement wordt aangenomen, volgens hetwelk de vereeniging zal geschieden op eigen kosten. Hunzingo, zegt spr., heeft geen bezwaar om de kosten bunder bundersgewijze te betalen, het wil dit veel liever dan dat het plan zal worden uitgesteld, waardoor ligt afstel zou komen.

De derde zwarigheid bestaat hierin, dat de hoofdingenieur niet over dit plan is gehoord. Dit is echter wel geschied bij het onderzoek van dezen over eene nieuwe sluis bij de Zoutkamp.

Of er nog meer bezwaren bestaan, weet spr. niet, maar hij kan dit niet vermoeden, daar in de afdeelingen geene bezwaren van eenig gewigt zijn in het midden gebragt, daar voorts de gemotiveerde conclusie van het verslag in de beide gewestelijke dagbladen is opgenomen, deze zaak een onderwerp van innige belangstelling in het Hunzingo heeft uitgemaakt, en, zoo tegen het plan zwarigheden hadden bestaan, men tijd genoeg had gehad om deze kenbaar te maken en tegen de aanneming der conclusie in verzet te komen. Van zulke bezwaren is niets gebleken, integendeel is deze vereeniging van waterschappen, die zich over 40 000 bunders uitstrekt, van alle zijden toegejuichd en was er in dat gedeelte der provincie slechts één wensch om haar niet uit te stellen, maar aan Hunzingo de vergunning te verleenen om zijne eigene huishouding op eigene kosten in te rigten. En dan mag het verwondering baren, dat dit zoo billijk verzoek nog tegenwerking ondervindt, dat de Staten van Groningen nog weifelen, welke beslissing te nemen. En dat een uitstel in dezen afstel is, blijkt, als men let op de moeijelijkheden, die nog tegen de gewestelijke indeeling der waterschappen bestaan, op de noodzakelijkheid om dan te beslissen over de regtmatige vordering van het Houwerzijlvest, enz.

Maar er is nog meer; spr. wenscht niet te verzwijgen de nadeelen, die de Staten door het aannemen van het amendement aan de geheele provincie en het vaderland zullen toebrengen. Of mogen zij uit het oog verliezen, dat in een tijd, waarin het pauperisme zoo zeer het hoofd opsteekt, de gelegenheid niet mag worden verzuimd, om door de werkverschaffing het eerlijk brood te laten verdienen? Zullen de belangen der provincie niet worden benadeeld, als de innige begeerte der ingezetenen, om hunnen akker in waarde te verhoogen, wordt onderdrukt?

Spr. weet het, dit kan niet worden bedoeld, noch door den voorsteller van het amendement, noch door hen, die dit ondersteunden. Zij kunnen die nadeelen niet willen, waar zij mede kunnen werken tot bevordering van den bloei van dit gewest. — Nog moet men in 't oog houden, dat de ingezetenen van Hunzingo geene opoffering verlangen van de provincie, maar alleen vergunning vragen om de voorgestelde werken op eigen kosten te doen daarstellen. En dan is het spr. ondenkbaar, dat het amendement zou worden aangenomen.

Neen, hij is overtuigd, dat, bezit hij ook de gave der overreding niet, het aangevoerde zooveel zal uitwerken, dat de meerderheid der vergadering in zijn gevoelen deelt. Om daartoe te beter te geraken stelt hij voor te besluiten: dat volgens omslag de kosten bunder bunder gelijk zullen worden gedragen.

De heer SMID gelooft niet, dat er nog een lid zal zijn, die, na de schoone en treffende rede van den heer VAN ROIJEN, niet zijn gevoelen zou willen omhelsen. Evenwel meent spr., dat door zijn thans voorgedragen amendement zou worden teruggekomen op het genomen besluit in het centraal verslag.

De heer VAN ROIJEN licht zijn gevoelen nader toe; zijn amendement strekt alleen om den twijfel weg te nemen, die bij sommigen bestond alsof de Staten aan Hunzingo volmagt hadden gegeven om over de provinciale geldmiddelen te beschikken. Hunzingo rekent te veel op de regtvaardigheid der Staten, dan dat het zich niet geheel daaraan zou willen overgeven en aan hen overlaten om later te vergoeden wat billijk is, zonder daartoe een regt van vordering te willen hebben.

De heer VAN ITTERSUM zegt, dat vorige spr. een bewijs gegeven heeft van groote belangstelling in het welzijn van het Hunzingokwartier en van het geheele gewest. Hij heeft diens rede met aandacht gehoord en is daardoor er toe gekomen, dat hij aan diens conclusie zijne stem zal kunnen geven, daar door het nader amendement van dezen de voorname zwarigheid is weggenomen, waarom hij vroeger daartegen was en toen ook het amendement van den heer Vos had ondersteund.

Ook de heer Vos moet bekennen, dat door het thans voorgestelde amendement voor een deel zijne bezwaren zijn weggenomen. Echter waren deze niet alleen van financiëlen aard, waaraan nu is te gemoet gekomen, maar ook van administrativen aard, het principe van voorafgaand onderzoek. Hunzingo vraagt om eene vereeniging van waterschappen te mogen uitvoeren en daar die vereeniging een onderdeel uitmaakt van het groote plan van indeeling der geheele provincie, moet ook, om hieraan niet te praejudiciëren of te benadeelen, te gelijk met het onderzoek over het geheele plan dat van het gedeelte worden onderzocht. Er is volstrekt niets tegen, eerst het gedeeltelijke plan daaraan te toetsen, te meer daar toch niet dadelijk met de uitvoering een begin kan worden gemaakt.

De heer VAN ROIJEN acht zich gelukkig, dat in eene zaak van zoo hoog belang de bezwaren reeds voor de helft door hem zijn uit den weg geruimd. Hij zal trachten met een enkel woord ook het tweede bezwaar te ontzenuwen. De voorgestelde vereeniging van waterschappen in het Hunzingokwartier verbindert aan het groote plan niets. Men vraagt alleen een beteren waterafvoer naar het westen, die altijd toch moet gebeuren, ook al komt van het groote plan niets. Maar dit strekt daarheen, om ook aan Hunzingo een waterafvoer naar het oosten te bezorgen en als zoodanig omvat het ook het Hunzingokwartier, maar de afvoer naar het westen behoort tot de afzonderlijke huishouding van dat kwartier.

De heer Vos wenscht authentieke bewijzen, waaruit blijkt dat aan het groote plan niet zal worden gepraejudicieerd.

Nadat nog eenige leden het woord hebben gevoerd om te verklaren, dat zij, schoon vroeger voor het amendement van den heer Vos hebbende gestemd, thans ook op hunne zienswijze zijn teruggekomen, — de heer WICHERS heeft opgemerkt, dat de indeeling van het Hunzingokwartier reeds sedert 40 jaren een punt van onderzoek had uitgemaakt van den ijverigen rijks-opzigter DUSSELDORP te Onderdendam — dringt nog de heer ROEMELING aan op het wenschelijke om met den meesten spoed de algemeene waterpassing dezer provincie te doen bewerkstelligen.

De VOORZITTER, na de orde medegedeeld te hebben, waarin hij de voorgestelde amendementen in stemming zal brengen, zegt, dat hij tot dusver den regel gevolgd is zijne opinie in de beraadslagingen der vergadering terug te houden, niet daar buiten; hij houdt het er voor, niet dan bij uitzondering zijne zienswijze te moeten uitspreken. Daartoe bestaat thans de gelegenheid, hij acht het thans zijn pligt mede te deelen, wat hij over de zaak denkt.

Ook spr. zoude zich onder die leden gerangschikt hebben, die er wezenlijk en gemoedelijk bezwaar in vonden, dat de provincie zoo *crude* de uitvoering van de aanhangige werken voor hare eigene kosten op zich nam; het denkbeeld van den heer SCHILTHUIS vindt spr. niet verwerpelijk en zou spr. zich als lid der Staten aan diens zijde geschaard hebben, niet omdat hij terug zoude deinzen voor de hooge cijfers, maar omdat de provinciale baten bijeen worden gebragt door ingezetenen, van welke velen niet worden gebaat, niet behooren tot de bevoordeelden; maar hij zou zich met het besluit hebben kunnen vereenigen alleen op grond van de overtuiging, dat later het vinden der daarvoor noodige kapitalen naar billijkheid zou kunnen worden geregeld en de vergadering later bij magte is om, na de uitvoering met kracht te hebben doorgezet, die wijze van betaling te volgen, waarbij de grootst mogelijke billijkheid met regtvaardigheid wordt vereenigd.

Er was een tijd, waarvan PLINIUS spreekt, dat men niet wist of het land der Cauchen, d.i. de plek, waar wij thans wonen, zee of land was, die bij afwisseling in eene zee herschapen werd en droog lag, waarin de bevolking in de diepste ellende alleen van visch leefde en naakt was, omdat haar de wetenschap en de middelen ontbraken om zich tegen de woedende golven te beschermen. Sinds dien tijd zijn er vele veranderingen gekomen: de bevolking heeft zich gekenmerkt door de zucht om voort te gaan in beschaving en de provincie is omringd met een dijk, die de provincie van dien akeligen toestand bevrijdde.

Dat akelige lot in de geschiedenis van den voortijd hebben wij nu niet meer te verwachten, maar zijn wij nu in een tijd van beschaving en voorspoed. Zal Groningen die waard zijn, dan moet het ook met kracht de door wetenschap en beschaving aan de hand gedane middelen toepassen, om die verbeteringen duurzaam ook voor de nakomelingschap te doen zijn. Spr. heeft gehoord de klagt, dat het water de grootste vijand is dezer provincie, maar deze uitspraak is alleen in een zeer beperkten zin waar, want het water is ook de bron van alle leven en ontwikkeling, maar *te veel* water is schadelijk en daaronder gaat dit gewest gebukt.

Spr. heeft eens berekend, wat de provincie meer zou kunnen produceren als zij geen last van het water had en als hij dan slechts 1 mudde voor ieder bunder stelde, dat wel niet overdreven zal zijn, dan zoude dit jaarlijks reeds eene meerdere opbrengst van *f* 2,430.000 geven. En dit is niet alles, want ook scheepvaart, scheepsbouw, handel enz., hebben daarbij groote belangen, die men echter niet als goud en zilver kan wegen.

Als spr. nu vraagt of het Hunzingo behoefte heeft aan beteren waterafvoer, dan zal er wel niemand ademen, die dat zal durven tegenspreken; de waarheid er van is van algemeene bekendheid en zoo men vraagt of men dat bezwaar niet zal willen wegnemen, wie zou het betwijfelen, men zou in de hel moeten geboren zijn, zoo men dat niet wilde.

Het is alleen de vraag of de voorgestelde plannen in de uitvoering tot het gewenschte doel zullen leiden? Men heeft de meeste vrijheid om dit te mogen aannemen. Bij de verbetering der waterlossing heeft men steeds op het oog de wijdte en diepte der sluizen, maar andere omstandigheden zijn hierbij van veel meer belang; er kan door eene kleine ruimte reeds een ontzettende massa worden weggespoten, maar het gebrek is dit, dat het water niet tot de sluizen kan komen en daarom moeten de toevoerkanalen op eene groote schaal worden verruimd en met het oog op die omstandigheden zijn de groote trekken in het rapport gelegd. Het bezwaar zou dan zijn, dat de lasten van het waterschap op de geheele provincie zouden rusten en de ingezetenen bezwaard worden, die daarbij geen voordeel hebben. Maar nu uit het amendement blijkt, dat men veel liever alle hoop en vertrouwen op de provincie stelt, dan langer in dien last van het water te verkeeren, nu verdwijnen alle bezwaren en men zou er toe moeten komen hen te verbieden voor hunne eigene veiligheid te zorgen. Zelfs de voorsteller de heer Vos zoude dat niet willen. Een ander bezwaar is het, of het voorgestelde plan geene belemmering zoude zijn voor het groote plan der indeeling van de provincie in waterschappen; de voorsteller beweert, dat zulks niet uit de stukken is gebleken, maar spr. heeft dien indruk daarvan verkregen, dat ieder op de plaats de noodzakelijkheid er van zien kan. Men behoeft er niet over na te denken, of al de wateren die verbeterd moeten worden, zijn de bestaande en zoo het andere groote plan tot stand komt, dan moet de slagboom worden geopend door de nieuwe kanalen naar het Damsterdiep; de verbetering van het Hunsingo is niet in strijd met dat groote plan, maar de voorgestelde werken zouden dan nog altijd moeten worden uitgevoerd. Spr. gelooft daarom, dat het geene inconsequentie is, zoo men van stemming verandert, en koestert zelfs de hoop, dat ook de voorsteller, de heer Vos, van gedachte zal veranderen, te meer, omdat, indien dit plan wordt verworpen, daardoor eene groote stoornis in alle verbeteringen, die men op het oog heeft, zal worden gebragt; want om slechts een punt te noemen, men kan dan niet beslissen over het leggen van eene sluis te Wetsinge in het Reitdiep; de geheele afsluiting van het Reitdiep zoude daardoor onbeslist blijven. De zaak staat in verband met de waarlijk schoone en reusachtige plannen, die daardoor een jaar zullen worden vertraagd en men moet niet vergeten, dat in het Oosten de donder van het geschut loeit en deze bui van daar zal kunnen overdrijven en stoornis brengen in de handelingen der Staten. Spr. is zielsverheugd, dat terwijl men daar strijdt en den evenmensch door den evenmensch tracht te doen dooden, hier een strijd wordt gevoerd, niet over wat nuttig is, maar over de meest doelmatige wijze, waarop men tot het doel zal kunnen geraken.

De heer Vos kan, na al het gehoorde, vooral na de woorden van den voorzitter, niet anders dan als zijne overtuiging te kennen geven, dat zijne bezwaren werkelijk niet bestaan en daar niemand meer verwijderd kan zijn dan hij om goede werken tegen te werken, kan hij zeer goed besluiten om, met het oog op het amendement van den heer v. ROIJEN, zijn voorstel weder in te trekken. — De voorzitter betuigt den heer Vos zijnen dank voor dat besluit.

Het voorstel tot intrekking wordt ondersteund door de heeren VAN ITTERSUM, TONCKENS, BORST en v. ROIJEN, welke laatste den heer Vos bedankt voor de loijale wijze, waarop hij handelt en hem de verzekering geeft, dat die intrekking van zijn voorstel in het Hunzingokwartier op

... worden geschat.

Het amendement van den heer VAN ROIJEN wordt hierop in beraadslaging gebragt en dienovereenkomstig besloten.

De heer QUINTUS trekt een vroeger door hem voorgesteld amendement in.

De heer DE HAAN stelt nog een amendement voor op de conclusie van het rapport, om n.l. daar waar de middelen opgegeven worden, om de noodige kosten te vinden, te voegen achter de woorden „op gemeene kosten" deze woorden „of zoo als bij het vast te stellen reglement anders zal worden bepaald." — Dit amendement wordt aangenomen.

Ten slotte wordt besloten overeenkomstig de aldus gewijzigde conclusie van het rapport.

3) Rapport over de vereeniging tot één waterschap van den Noordpolder, enz. met de ten zuiden gelegene dijkregten. — De heer WELT stelt een amendement voor op de bewoordingen van het rapport, doch trekt hetzelve weder in, nadat de heeren QUINTUS, DE SITTER en SCHILTHUIS hierover het woord hebben gevoerd.

Na eene opmerking van den heer DIJKHUIS, omtrent de duidelijkheid of hier voorgesteld wordt de drie polders tot één waterschap te vereenigen of ieder der drie polders met de achter gelegene dijkregten tot één waterschap, waardoor dus geconstateerd wordt de bedoeling om drie waterschappen op te rigten, — wordt conform de conclusie van het rapport besloten.

4) Rapport nopens de vereeniging van het Hoendiep met het Horensche diep. — De heer v. ROIJEN heeft hierop een amendement ingesteld, om n.l. onder 5° bij te voegen: den Commissaris des Konings uit te noodigen, om indien de uitvoering door onvoorziene omstandigheden vertraging ondervindt, des Konings magtiging te vragen tot het houden eener buitengewone vergadering.

De heer SCHILTHUIS doet opmerken, dat dergelijke uitnoodiging reeds in het voorgaande punt no. 4 der conclusie was opgenomen, weshalve hij, nadat de heer v. ROIJEN daarmede genoegen genomen had, voorstelt om achter de woorden „mogt zijn" tusschen te voegen, „of daartegen eenige onverwachte verhinderingen zich mogten voordoen." — Dit voorstel wordt door de vergadering aangenomen; en wordt hierop conform de conclusie van het rapport besloten.

5) Adres van de ingezetenen van Oostwolde over de aansluiting van den weg van Oostwolde aan dien van Farmsum naar Oostwolderpolderzijl. — De heer VENEMA wenscht, uit overtuiging, dat de daarbij voorgestelde rigting van den weg voor het algemeen de betere is, dat het adres een punt van beraadslaging mag uitmaken.

De heer SMID betoogt, dat men het besluit der Staten omtrent de inzending der stukken, die in de vergadering behandeld zullen worden niet in een al te engen zin moet opvatten en dat de geest van dat besluit althans niet wil, dat deze zaak, die bij het collegie aanhangig is, worde ter zijde gesteld; hij stelt dus voor het adres in behandeling te nemen.

De heer BORST zegt, dat het hier eene nieuwe zaak geldt, die niet in behandeling genomen kan worden.

De heer LAND kan ook niet zien, dat het bedoelde besluit der Staten een verbod inhoudt om deze zaak buiten behandeling te laten.

Bij stemming wordt met 32 tegen 7 stemmen besloten het adres niet tot een onderwerp van behandeling te maken. (*Voor:* de heeren *Venema*, *Bouman*, *Wiertsema*, *M. v. d. Tuuk*, *Kuper*, *Land* en *Smid.*)

Alsnu wordt besloten overeenkomstig het voorstel van Ged. Staten, om hen n.l. te magtigen in deze zaak te beschikken, zooals zij bevinden zullen te behooren.

De VOORZITTER zegt hierop ongeveer het volgende:

Hiermede zijn de werkzaamheden afgeloopen van deze vergadering, die voorzeker hoogst belangrijk geweest is; de onderwerpen van behandeling zijn zoo gewigtig van aard geweest, als immer zijn voorgelegd. De vergadering heeft bewezen, dat zij den moed bezat de bakens te verzetten, als de tijën verloopen, dat zij den moed bezat een eeuwenoud gebouw af te breken, maar tevens dat zij het niet deed om te sloopen, maar om daarvoor een nieuw en beter gebouw weder op te bouwen.

Zij heeft getoond, dat alle hoofdtakken van het volksbestaan haar even na ter harte liggen. De beginselen in deze vergadering ter nedergelegd waren allen van echt staathuishoudkundigen stempel. Met betrekking tot het doel, waarnaar men streefde, heerschte er éénstemmigheid, al verschilden de middelen, waardoor men dat doel trachtte te bereiken, en daarbij over zaken, die met hartstogtelijkheid zijn behandeld; de Staten hebben getoond, dat zij op de hoogte der beschaving van de negentiende eeuw stonden, dat men met belangstelling, met warmte kon beraadslagen, zonder bitter te worden, dat men met bescheidenheid beraadslaagde zonder de cordaatheid te verloochenen; de bedaardheid heeft daarbij niet ontbroken, en mogt men al een enkele maal op de grens hebben gestaan om dat pad te verlaten, ook eene locomotief geraakt wel eens uit het spoor. Groningen heeft waarlijk eene schoone bladzijde beschreven in de geschiedenis.

Keert met welgevallen naar uwe haardsteden terug en God schenke zijnen zegen op dezen arbeid. Ik sluit deze vergadering in naam des Konings.

GRONINGEN, 5 December.

Door de late aankomst der *Hollandsche Post* zijn wij genoodzaakt, de daarmede aangebragte tijdingen (die trouwens niet veel belangrijks behelzen) zoo beknopt mogelijk hier bijeen te voegen:

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van gisteren is ingekomen eene missive van de heeren *van Nispen*, *Storm van 's Gravesunde* en *van Akerlaken*, ten geleide van een voorstel van wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal der rogge. — Drukken, ronddeelen en verzenden naar de afdeelingen.

De heer *van Nispen* geeft te kennen, dat de redenen tot het doen van dit voorstel ontwikkeld zijn in de daarbij gevoegde memorie van toelichting. Er blijft dus slechts over, onder de aandacht der Kamer te brengen, dat ook dit voorstel in naauw verband staat tot het ontwerp der Regering betreffende de middelen en tot het voorstel van eene andere zijde bij de Kamer ingediend. Hij acht het dus wenschelijk, dat ook dit voorstel met eenigen spoed in de afdeelingen worde onderzocht, en verzoekt dit van de welwillendheid der Kamer.

De voorzitter geeft te kennen, dat de beslissing omtrent de behandeling van het voorstel in de centrale afdeeling zal worden genomen.

Daarna zijn de beraadslagingen over Hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1855 (Binnenlandsche Zaken) hervat.

Afd. V (verdere uitgaven betrekkelijk het binnenlandsch beheer) (art. 57 - 63) wordt zonder discussie aangenomen.

Art. VI (waterstaat en publieke werken) komt in beraadslaging.

— Ook de kamer van koophandel en fabrijken te *Leeuwarden* heeft dezer dagen een adres aan de Tweede Kamer der Staten Generaal ingezonden ter ondersteuning van het voorstel van den heer VAN HOËVELL en vier andere leden der Tweede Kamer, tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen.

— Den 18den Dec. zal er te 's Gravenhage weder examen gehouden worden van sollicitanten voor de dienst der telegraaf in ons land, ten einde deze als telegrafisten-leerlingen in het volgende jaar in dienst te nemen, en verder tot ambtenaren voor de telegrafie op te leiden. Uit onderscheidene oorden des lands hebben zich personen aangemeld, onder welke weder eenige hulponderwijzers.

— Met leedwezen verneemt men, dat de vader en een der kinderen aan de gevolgen der bekomen wonden bij het in dit nommer onder 's Gravenhage vermelde ongeluk zijn bezweken.

— Te *Meppel* wendt men alle pogingen aan om den w.ew. heer UDEN MASMANN te bewegen om voor het beroep van Groningen te bedanken. Naar men verneemt, heeft men eene aanzienlijke som bijeengebragt, met het doel om daaruit een fonds te stichten, waaruit jaarlijks den leeraar een voordeel zal kunnen te goed komen, ongeveer gelijk staande met de meerdere inkomsten, te *Groningen* aan eene predikants-plaats verbonden.

— Ten aanzien van den Russisch-Turkschen oorlog komen de laatste berigten op het volgende neder;

Over Semlin zijn tijdingen ontvangen uit Konstantinopel van den 23sten Nov. *Reschid* pacha is tot grootvizier benoemd en *Ali*-pacha tot minister van buitenlandsche zaken.

De cholera en de typhus rigtten verwoestingen in de beide kampen aan. De inscheping van Turksche troepen te Varna hield aan.

— De Fransche *Moniteur* van gisteren bevat een berigt uit Bucharest van den 29sten Nov., houdende, dat de gen. *Canrobert* den 22sten Nov. meldt, dat er geen belangrijk gevecht heeft plaats gehad sedert den 17den; het vuur tegen de vesting was *niet* gestaakt. De vijand bleef onbewegelijk in zijne versterkte positiën.

De Fransche fondsen waren gisteren te Parijs aanmerkelijk hooger, op het sluiten van het traktaat met Oostenrijk.

Kunstnieuws.

Hoogduitsche Opera.

De goede verwachting, die wij nopens de krachten en talenten van het operagezelschap van den heer GOLDAMER, bij den aanvang van zijne voorstellingen alhier, hebben uitgedrukt, heeft zich allezins verwezenlijkt. Dat ook het beschaafde Groningsche publiek er zóó over denkt, bewees ook weder de eivolle zaal op Zaturdag avond l.l., als wanneer de *Freischütz*, WEBER's meesterstuk, werd opgevoerd.

Onze vrees, dat zóódanig stuk wel eenigermate boven de krachten van het gezelschap zou zijn, — en die vrees had grond, om de vele en hooge eischen, waaraan bij zulke klassieke toonwerken moet voldaan worden, — is tot ons genoegen niet bewaarheid: want de opvoering was zóódanig, dat men er hoogelijk mede tevreden konde zijn, ook wat het ensemble betreft (wat tooneel en orkest aangaat, kan immers niet op rekening van het opera-personeel worden gebragt). Fräulein ADOLPH (*Agatha*) zong hare belangwekkende partij uitmuntend, en de heer MARLOFF (*Max*) was hoogst voldoende, en dát zegt genoeg, terwijl de heer ROBERTI (*Caspar*) op uitstekende wijze zijne partij voordroeg. Fräulein BRANDT (die door hare organisatie beter actrice is, dan chanteuse, waartoe haar stemorgaan wat zwak is) droeg allezins bij tot afronding van het geheel, — om van de meer ondergeschikte partijen niet te gewagen.

Wij kunnen alzoo zonder voorbehoud de voorstellingen van dit gezelschap allezins aanbevelen, even als het voornemen, om op aanstaanden Woensdag avond ROSSINI's *Barbier* op te voeren, — een meesterstuk in 't komische genre der opera-muzijk, dat ten allen tijde op hooge waarde zal worden geschat, en waarin, tot ons genoegen, ook door den heer ROBERTI, als *Figaro*, eene belangwekkende rol zal zijn te vervullen, om niet te spreken van de partij van *Rosine*, die door mejuffer ADOLPH zal worden vervuld.

Kerk- en Schoolnieuws.

De Evangel. Luth. gemeente te *Schiedam* heeft andermaal een treffend verlies geleden. Aan eene borstongesteldheid, welke in een gering tijdsverloop hevig toenam, bezweek gisteren avond te 9 uur haar leeraar de weleerw. zeer gel. heer *J. D. Siegmund, Jr.*, die, van Harlingen beroepen, den 12den dezer bevestigd werd.

— Vergelijkend examen te *Assen*, voor de school van 't gehucht *Loon*, den 22sten Dec. Inzending der stukken voor of op den 9den e.k. Voordeelen *f* 155 in alles, welke denkelijk op *f* 180 zullen worden gebragt.

INGEZONDEN STUKKEN.

Een wederwoord.

De inlichtingen, gegeven door zijne exc. den minister van koloniën op des ondergeteekenden adres, *wegens de slavernij in West-Indië*, dd. 6den Nov. j.l., aan de Tweede Kamer der Staten Generaal en voorkomende in de *Prov. Gron. Courant* van gepasseerden Zaturdag den 25sten November, hebben wij met genoegen gelezen, omdat zij ons de overtuiging geven, dat onze correspondent de feiten wat hoog gekleurd heeft en de gruweldaden op Curaçao aan de slaven gepleegd, niet zóó verschrikkelijk erg zijn als men die met bloedige kleuren heeft geteekend; — maar die toestand is dan toch inderdaad erg genoeg, om vurig de emancipatie te verlangen en elk weldenkend mensch aan te sporen om daaraan het zijne toe te brengen, opdat de afschaffing der slavernij in onze West-Indische bezittingen ten spoedigste moge plaats vinden.

Men neme bij het lezen dezer » inlichtingen" tevens in aanmerking, dat de verdedigers of de hooge ambtenaren, die omtrent de door ons aangevoerde feiten door den minister gevraagd zijn tot het geven van eenige ophelderingen in het schrijven van Curaçao dd. 1sten Mei 1854, mede tot de beschuldigden van gepleegde wreedheden behooren, zoodat de ontkenning wel te verwachten was.

1) Wordt erkend: dat „eene slavin van PINEDO gepoogd heeft zich op zekeren dag te verdrinken. Het blijkt echter niet, dat zij vooraf eenige mishandeling ondergaan had, en wordt veeleer *vrees voor straf* vermoed de drijfveer harer handeling geweest te zijn, gelijk zelfs bij *de meest menschlievende eigenaren van slaven op Curaçao* zich gevallen van soortgelijken aard hebben voorgedaan." — Wanneer de *vrees voor straf* bij die ongelukkigen zoo groot is, dat zij den dood boven het leven verkiezen, dan moet de straf van de minder menschlievende slavenhouders wel allergeduchtst zijn. Een monster van wreedheid, J. H. KEMPER, den 22sten dezer te Amsterdam ter dood gebragt, verzocht Zijne Majesteit den Koning nog om gratie, willende liever eene levenslange gevangenisstraf ondergaan, dan die des doods. — *Vrees voor straf*, omdat hij geen 2½ cent wegens verkochte bolletjes aan zijne meesteres konde verantwoorden, deed den negerslaaf COJO te Pamaribo vlugten, zijn lang uitblijven zoude zijne straf tot een' *spaanschen bok* doen vermeerderen; de vrees nam toe; door honger geperst, pleegde hij kleine diefstallen, zocht deelgenooten in het bosch te krijgen, en nu besloten deze schuilerwegers om het huis van MENSANTO, waar veel gezouten visch en vleesch in het pakhuis stond, in brand te steken en zich in de algemeene verwarring van die eetwaren meester te maken. Zij voerden hun plan uit, doch tegen hunnen wil spreidde de vlam zich ook uit tot de naburige huizen, en de misdaad werd gestraft, bij vonnis van het geregtshof te Suriname, en op den 26sten Januarij 1833 werd COJO met twee medepligtigen voor het erf van MENSANTO levend verbrand. Ziedaar! een halve stuiver waarde, — *vrees voor straf*, — vlugt — honger — misdaad en .... ijsselijke terdoodbrenging!

2) Is het niet bewezen, zoo als de procureur des Konings zegt, dat dezelfde meesteres (de huisvrouw van PINEDO), „eene bejaarde slavin het regteroog ..... hebben uitgestoken" (— „zij had, zoo als het heet, in de duisternis met haar hoofd tegen den muur gestooten" —). Dit is echter niet waarschijnlijk. Hoe dikwijls hoort men hier te lande ook niet van iemand die een [illegible] heeft, hoe dan ook gekregen, dat hij zich gestooten heeft. [illegible] kent de procureur des Konings niet: „dat gezegde huisvrouw meermalen beschuldigd is van wreedheid tegen hare slaven, doch zijne poging, om hiervan de bewijzen te erlangen, was altijd vruchteloos geweest; en zoude men dat ook hier niet mogen vermoeden?

3) Onze berigtgever schijnt omtrent den ouderdom van de hier bedoelde slavin niet goed onderrigt te zijn geweest. Zij is evenwel als eene jeugdige 22jarige moeder op eene bank gebonden en op *verzoek* van haren meester HAAK met 50 bullepeesslagen afgestraft. „Uiterlijke teekenen van zwangerschap waren niet merkbaar en werd daaraan te minder gedacht, als de bewuste vrouw eene zuigeling bij zich had!" „Zij is op weg in flaauwte gevallen" — en van „de plantaadje *Plantersrust* weggedragen." — Intusschen wordt hare ontijdige bevalling niet tegengesproken. Wij zouden omtrent dit feit ook wel de verklaring van den edelen artillerie-officier RELANDUS, op wiens borst, in welke nog menschelijk gevoel huisvest, het ridderkruis prijkt, willen hebben gehoord, of de slagen aan gezegde slavin toegebragt, inderdaad „alleen striemen achtergelaten hadden."

De procureur des Konings zegt in zijn repliek, dat hij maar zelden tot 75 slagen geven laat, doch men denke hierbij, hoe geweldig de met bullepezen toegetelde slagen in het vleesch doorknijpen, zoodat de gestrafte dikwerf al spoedig onder het slagen geheel bewusteloos ter neder ligt; alsdan worden er pogingen aangewend om de lijder of lijderes tot zijne of hare kennis terug te brengen, en, de strafoefening wordt hervat, en zulks niet op grond van regterlijk verhoor en van een regterlijk vonnis, niet op grond van overtuiging dat de beklaagde zich aan eenige misdaad of vergrijp heeft schuldig gemaakt, geenszins! dit geschiedt alleen op *verzoek* van den meester of meesteres, die naar lust en luim, wrevel of ongehoemurdheid de strafoefening doet plaats hebben.

4) Gaarne gelooven wij voor PINTA, PENHA te hebben moeten lezen: de bedoelde slavin was, toen zij ligchamelijk op het fiscaal afgestraft werd, niet eene, maar reeds 2 maanden na hare bevalling; » acht weken oud kraams", zegt men hier ook, dat kunnen wij niet tegenspreken.

Dat er op Curaçao niet geklaagd wordt over voeding en kleeding der slaven, wordt door ons betwijfeld, doch het is mogelijk, TOLLENS zegt:

„ *Geen klagt dringt tot tirannen door.*"

Wat zoude het die ongelukkigen ook baten, wel wetende dat klagten over den meester of meesteres met de *bullepees*- of een *wapatanastraf* achtervolgd wordt; dat was althans zoo, toen wij ons voor nu 20 jaren in West-Indië bevonden, en dat zal ook nog heden wel het geval zijn.

Andere punten van ons adres is de minister stilzwijgende (en toestemmende?) voorbijgegaan en, wij vleijen ons, dat met terzijdestelling van alle personaliteiten, de afschaffing der slavernij dan ook door de Regering als wenschelijk en uitvoerbaar zal worden beschouwd, en ten spoedigste zal mogen worden bewerkstelligd, waartoe wij, met het oog op de Tweede Kamer, nog steeds blijven vertrouwen.

ULRUM, 25 November 1854. M. D. TEENSTRA.

Nikolaas en Napoleon I.

Is onlangs in dit dagblad een uittreksel gegeven uit den Russischen rijkscathechismus, wat betreft de gehoorzaamheid, welke jegens den Keizer wordt ingescherpt, welligt is het dan niet ongepast, nu ook eens mede te deelen, wat NAPOLEON in zijnen *Cathechismus ten gebruike van al de Kerken in het Fransche keizerrijk*, in 1806 gedrukt, over dit onderwerp heeft laten voorschrijven. De geestverwantschap der twee Alleenheerschers valt ten minste in 't oog.

V. Welke zijn de pligten der Christenen ten aanzien der vorsten, die hen besturen, en welke zijn in het bijzonder onze pligten jegens NAPOLEON den Eersten, onzen Keizer?

A. De Christenen zijn aan de vorsten, die hen besturen, en wij in het bijzonder aan NAPOLEON I, onzen Keizer, verschuldigd liefde, eerbied, gehoorzaamheid, getrouwheid, den krijgsdienst, de schattingen bevolen ter instandhouding van het rijk en van zijnen troon; wij zijn hem ook nog verschuldigd vurige gebeden voor zijne welvaart en voor den geestelijken en tijdelijken voorspoed van den staat.

V. Waarom zijn wij tot alle deze pligten jegens onzen Keizer gehouden?

A. Vooreerst, omdat God, die de rijken sticht en naar zijne willekeur uitdeelt, door onzen Keizer met gaven te overladen in vrede, en in oorlog, hem tot onzen Opperheer aangesteld en hem gemaakt heeft den uitvoerder zijner magt en zijn afbeeldsel op aarde. Derhalven is het eeren en dienen van onzen Keizer hetzelfde, als God te eeren en te dienen. Ten tweede, omdat onze Heere Jezus Christus, zoo door zijne leering, als door zijne voorbeelden, ons zelf geleerd heeft, wat wij aan onzen Opperheer schuldig zijn; Hij is geboren met te gehoorzamen aan het bevel van Cesar AUGUSTUS; hij heeft den geëischten tol betaald, en gelijk hij bevolen heeft, om aan God te geven, dat Gode toekomt, zoo heeft hij insgelijks bevolen, om aan den Keizer te geven, wat des Keizers is.

V. Zijn er nog geene bijzondere beweegredenen, welke ons nog sterker moeten verbinden aan NAPOLEON den Eersten, onzen Keizer?

A. Ja, want hij is degeen, wien God in de moeijelijkste omstandigheden heeft opgewekt, om den openbaren eerdienst onzer heilige voorvaderlijke Religie te herstellen, en om den beschermer daarvan te zijn. Hij heeft door zijne grondige en werkdadige wijsheid de openlijke orde terug gebragt en bevestigd; hij verdedigt den staat door zijnen magtigen arm; hij is de gezalfde des Heeren geworden door de zalving, welke hij van den opperpriester, het hoofd der algemeene kerk, ontvangen heeft.

V. Wat moet men denken van dezulken, die zich aan pligtverzuim jegens onzen Keizer schuldig maken?

A. Volgens den apostel PAULUS wederstaan zij de orde, door God zelven gevestigd, en maken zich waardig der eeuwige verdoemenis.

V. Zullen de pligten, welke wij onzen Keizer schuldig zijn, ons insgelijks verpligten jegens zijne wettige opvolgers volgens de vastgestelde orde in de staatsregeling des rijks?

A. Ja, zonder twijfel; want wij lezen in de heilige Schrift, dat God, de Heere van hemel en aarde, door eene beschikking zijns oppersten wils en door zijne voorzienigheid, de rijken niet slechts aan een' persoon in 't bijzonder, maar ook aan zijn geslacht geeft.

V. Welke zijn onze pligten jegens onze overheden?

A. Wij moeten hen eeren, eerbiedigen en hun gehoorzamen; om dat zij de volmagthebbers van onzen Keizer zijn.

V. Wat wordt ons door het vierde gebod verboden?

A. Ongehoorzaam te zijn aan onze oversten, hen te schaden, en van hen kwaad te spreken.

Correspondentie.

Wij hebben een stuk ontvangen van mr. H. F. te *A.*, waarin wordt teruggekomen op de uitoefening van het Warfhuister collatieregt en waarin aan het berigt in onze Courant van den 27sten Nov. onnaauwkeurigheid en aan dat van den heer A. O. onjuistheid wordt te laste gelegd. Wij meenen met deze korte vermelding te kunnen volstaan, waartoe ook mr. F. ons de vrijheid heeft gelaten. Den uitslag van het geding zullen wij later aan onze lezers mededeelen.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

PETERSBURG, 3 December.

Volgens een berigt van vorst *Mentzikoff* uit de Krim, loopende tot den 25sten November, was een op dien dag gedane uitval der Russen uit Sebastopol door de Engelsche troepen teruggeslagen.

PARIJS, heden, 5 December.

Bij het traktaat van alliantie, 't welk Zaturdag te Weenen door de gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk en Engeland is onderteekend, is bepaald, dat deze drie thans verbondene mogendheden gezamenlijk de belangen van Europa zullen handhaven en des noods met vereenigde magt tegen Rusland zullen ageren.

FRANKFORT, heden, 5 December.

Ook de Duitsche bond heeft zich aangesloten aan het tusschen Oostenrijk en Pruissen gesloten verbond, ten doel hebbende om op vaste grondslagen de orde en rust in Europa te herstellen.

EFFEKTENBEURS.

Amsterdam, heden, 5 December.

				Slotkoers.
NEDERLAND	Werk. Schuld	à 2½	pCt.	59⅛.
Dito	Dito	„ 3	„	70⅛.
Dito	Dito	„ 4	„	88⅝.
OOSTENRIJK	Metalliek	„ 5	„	63⅛.
Dito	Nieuwe Litt. B	„ 5	„	74⅛.
Dito	Dito 1854	„ 5	„	74⅛.
Dito	1851 en 1852	„ 2½	„	32⅛.
SPANJE	Onbep. St.	„ 1	„	18¼.
Dito	Binnenl	„ 3	„	33.
PORTUGAL		„ 3	„	36⅝.
RUSLAND	Obl. *Hope* 1798 en 1816	„ 5	„	100⅛.
Dito	Dito 1828 en 1829	„ 5	„	99⅞.
Dito	bij *Hope*	„ 4	„	—
Wisselkoers	op Londen	2/m.	*f*	11.65.
Dito		zigt.	-	11.75.

ZEETIJDINGEN.

GRONINGEN, 1 Dec. Vertrokken de vierde loodsrinkelaar, gevoerd wordende door schipper *Griek*, bestemd naar Texel, na 9 dagen vertoefd te hebben om het ijs op het Reitdiep; gebouwd bij den scheepsbouwmeester *K. K. de Vries*; — alsmede het nieuwgebouwde kofje Geertina Harmina, kapit. *Dijkstra*, met haver naar Londen; gebouwd bij *J. J. Mulder*, op de Leek.

Binnengekomen te Amsterdam den 1 December, kapit. *Speelman* Geertruida Speelman en *Heddes* de Vlijt, beide van Dantzig; *Broekema* Maria, van Helsingborg; den 2den *Kolk* Jonge Boll, van Bayonne; *Parma* Caspar de Robles, van Stockholm. — Te Texel den 1 Dec., *Bos* Eendragt, *Wolthekker* Sophia Klasina en *Bekkering* Margretha, alle 3 van Londen; *Nijman* Komeet, van Rio de Jan. naar Hamburg, als bijlegger; *Visser* Eliza, van Suriname; *Dijkema* Broedertrouw, van Liverpool; den 2den *Timmer* Koophandel en Zeevaart en *Moesker* Herstelling, beide van Londen. — Te Helvoet den 1 Dec., *Grilk* Anna Catharina, van St. Ubes; *Hagedoorn* Cornelia Catharina, van Lissabon; *Hazewinkel* Meika, van Liverpool. — Te Brouwershaven den 1 Dec., *de Jonge* Gesina Jantina, v. Ystad naar Schiedam; *van Keulen* Cornelia, van Villanova naar Rott. — Te Vlissingen den 30 Nov., *Beekman* Vasco de Gama, v. Newyork; den 1 Dec. *de Jong* Gouverneur baron van Zuylen van Nyeveld, van Kertch. — Te Syra den 18 Nov., *Smit Petersen* Hollandia, van Amsterdam, zou den 25sten dito naar Smirna vertrekken. — Te Cette den 24 Nov., *Brambergen* Twee Gebroeders, van Marennes. — Te Triest den 25 Nov., *Bakker* Thetis, van Amsterdam. — Te Alicante den 21 Nov., *Schouten* Loterij, van Newcastle. — Te Barcelona den 25 Nov., *Pot* Broedertrouw, van Newcastle. — Op de Loire den 29 Nov., *Tolner* Zeemeeuw, van Rotterdam. — Te Ostende den 1 Dec., *Visser* Zaanstroom, van Libourne. — Te Londen den 28 Nov., *Reijer* Eliza, van Amsterdam; den 30sten *Blokker* Anna, van Alkmaar; den 1 Dec. *Dijkhuis* Maria, van Livorno. — Te Ramsgate den 29 Nov., *Huisman* Maria Margaretha, van Amsterdam naar Charleston, met verlies van groote raa en schade aan zeilen en verschansingen. — Te Middlesborough den 28 Nov., *van der Woude* Gesina, van Londen. — Te Liverpool den 1 Dec., *de Jonge* Egbertus, van Dantzig. — Te Hartlepool den 29 Nov., *Winser* Metta Catharina, van Schiedam. — Te North Shields den 29 Nov., *ter Huizen Kuiper* Lauwerzee, van Groningen, om voor Nickerie te laden. — Te Hamburg den 29 Nov., *Coerkamp* Gebr. Coerkamp, van Triest; den 30sten *Eeckhoff* Engelina, van Amst.; *Balk* Wilhelmina, van Texel; *Fenenga* Johanna Barta, v. Seville; *Drent* Tjapko Schuringa, van Abadour; den 1 Dec. [illegible] Vice Admiraal Lucas, van Akyab, met een gedeelte der lading van het afgekeurde schip Stad Dordrecht; den 2den *Bekkering* Annegina, van Amst. — Te Brunshausen gepasseerd den 2 Dec., *Sap* Emma en Maria, van Londen. — Te Bremerhaven den 1 Dec., *Huizinga* Margaretha, van Antwerpen. — Te Rendsburg den 28 Nov., *Joosten* Jantina, van Kiel en *van Os* Cornelia, van Dantzig, beide naar Amsterdam; *Wienke* Engelina Menderdina, van Odensee en den 29sten *Lever* Onderneming, van Colding, beide n. Holland. — Te Holtenau den 29 Nov., *Glim* Jantina, van Samsöe naar de Maas; *Hangelbroek* Margrita, van Dantzig naar Brussel. — Te Nijburg den 27 Nov., *Hansen* Marianne, van Svendeb. naar Amst.

Binnengekomen te Texel den 3 Dec., kapit. *de Boer* Jantina Hendrika, van Hull. — Te Helvoet den 3 Dec., *Schoe* Amicitia et Fides, van Triest; *de Jong* Twee Gezusters, van Yarmouth. — Te Brouwershaven den 3 Dec., *Keun Rs.* Johanna Catharina, van Cardiff naar Rotterdam. — Te Deal den 1 Dec., *Borchers* Adolf van Nassau, van Londen naar Adelaide; *de Vries* Goede Trouw, van Shields naar Konstantinopel. — Te Ramsgate den 29 Nov., *Brons* Juffer Ellegonda, van Dantzig naar Seville. — Te Liverpool den 2 Dec., *Biese* Harmina, van Memel. — Te Aldbro den 30 Nov., *Dik* Drie Gezusters Giezen, van Newcastle naar Konst. — Te Livorno den 25 Nov., *Vegter* Bertha Schuringa, v. Newcastle.

BIJVOEGSEL
tot de Groninger Courant van den 6den December
1854, *no.* 102.

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

De berigten uit New-York van den 11den dezer melden, dat door het hof van assises aldaar een scheepskapitein, *James Smith*, wegens slavenhandel schuldig verklaard is aan zeeroverij. „Het is alzoo thans — zegt de *Tribune*, een der voornaamste New-Yorksche dagbladen — ook geregtelijk gestaafd, dat de slavenhandel met Afrika een van de winstgevende bedrijven dezer stad is, en dat de snoodheden en gruwelen der donkerste eeuwen hier gepleegd worden door lieden van zoogezegde beschaving en fatsoen. Het spreekt van zelf, dat *Smith* en de bemanning van zijn schip niet de eenige zeeroovers zijn in de voor het hof behandelde zaak; er zijn scheepsreeders en spekulanten mede daarin betrokken, hoewel niet mede teregt gesteld. Ook is het ontegenzeggelijk, dat het geval van *Smith* een is van vele, met dit onderscheid alleen, dat het aan het licht is gekomen. Aan de vennootschap, die de meeste van hier vertrekkende zeeschepen van water voorziet, is het bekend dat snelzeilende vaartuigen van 200 tot 400 ton, die voor elk geoorloofd bedrijf slechts eene bemanning van tien tot zestien personen zouden behoeven, telkens en openlijk 15,000 tot 40,000 gallons water aan boord nemen; en dat dit water voor eene lading Afrikaansche negers dienen moet, is ook geen geheim voor die vennootschap. — De lieden, welke aan die schepen rijst en ketens leveren, weten ook wel, waarvoor deze artikelen bestemd zijn.

„Niettegenstaande deze feiten, en terwijl naar het zeggen van kundige kooplieden, doorgaans om de veertien dagen een schier openlijk uitgerust slavenschip van New-York in zee gaat, nemen onze overheden geen kennis van de zaak; en thans is hier voor het eerst een strafvonnis uitgesproken onder de wet, die slavenhandel even strafbaar stelt als zeeroof, en die reeds vele jaren van kracht is geweest. Zelfs dit geval zou niet voor het geregt gekomen zijn, ware het niet door [illegible] en zijnen stuurman over de verdeeling van den buit aan het licht gebragt.

„Er leven thans te New-York in vorstelijke weelde kooplieden, die jaren lang onafgebroken hun werk van het aanvoeren van Afrikaansche negers gemaakt hebben. Een van hun slag heeft thans zijn vonnis; doet de overheid haren pligt, dan wacht een twintig- of honderdtal anderen hetzelfde lot.

„Deze uitspraak der jury en de doodstraf, waartoe *Smith* waarschijnlijk zal verwezen worden, strekken ook om het verfoeijelijke van onzen binnenlandschen slavenhandel nog meer te doen uitkomen. Wij zenden *Smith* naar de galg, en de strafoefening wordt door de publieke opinie goedgekeurd, terwijl lieden, die niet in verdierlijkte Afrikanen handel drijven maar in geboren Amerikanen, en in hunne zonen en dochters bovendien, door ons geëerd en naar het Congres gezonden, in den regterstoel geplaatst of aan het hoofd onzer legers gesteld worden. Het is toch eene zonderlinge wereld waarin wij leven! en onder hare zonderlingheden moet de model-republiek niet het laatst genoemd worden."

— Aangaande het groote bedriegelijke faillissement van den heer *Meiggs*, te San-Francisco, meldt een brief van daar het volgende: Tot dusver werd *Meiggs* algemeen beschouwd als een hoogst achtbaar man en had zoowel als partikulier als lid van den stedelijken raad met veel ijver aan de stedelijke belangen deel genomen. De uit zijne zeer uitgebreide zaken afkomstige schulden worden geschat op 800,000 doll., de door hem vervalschte entrepot-bewijzen op 1,000,000 doll., de vervalschte of boven het bij de statuten bepaalde bedrag uitgegeven actiën der California Lumber Society, waarvan hij president was, op 300,000 doll., zoodat het totaal van het door hem nagelaten passief ten minste 2,150,000 dollars beloopt. Hij moet echter niet meer dan 400,000 dollars met zich hebben medegenomen. Op den 7den verspreidde zich voor het eerst het gerucht, dat *Meiggs* met 800,000 doll. was gefailleerd, doch daags daarna vernam men, dat hij reeds op den 5den met vrouw en drie kinderen, zijnen broeder en eenen medepligtige, aan boord van het opzettelijk daartoe en naar eene ongenoemde haven der Stille zee uitgeklaarde barkschip *American*, was ontvlugt. In het geheel zullen 200 personen door dese bedriegerijen van al hunne bezittingen zijn beroofd geworden. Men kan zich dus de algemeene verbittering en den wensch verklaren, om den bedrieger in handen te krijgen, ten einde hem eene voorbeeldige straf te doen ondergaan. Daar een zoo algemeen bekend man als *Meiggs* bezwaarlijk in eenige havenstad der Zuidzee zich zal kunnen vertoonen, zonder herkend te worden, zoo hoopt men, dat hij niet zal ontsnappen, en de dagbladen van San Francisco hebben alle middelen te baat genomen, om door de meest naauwkeurige persoonsbeschrijving van hem en hen, die hem vergezellen (zelfs het gewigt zijner vrouw — nagenoeg 160 pond wegende — hebben zij opgegeven) tot zijne ontdekking te geraken.

RUSLAND. — TURKIJE.

Eene telegrafische depêche uit Petersburg bevat berigten van prins *Mentzikoff* uit Sebastopol van den 24sten Novemb. Het vijandelijke vuur was destijds zeer zwak, de belegeringswerken waren niet gevorderd; uit een meer naauwkeurig onderzoek was gebleken, dat het verlies der vijandelijke vloten, door den storm van den 14den Nov. in de Zwarte zee, had bedragen 14 verbrijzelde vaartuigen bij Sebastopol; 2 linieschepen, 2 stoomschepen en 14 vaartuigen van verschillenden aard, welke op de kust waren geworpen bij Eupatoria, en dat de stoombooten *Prince* en *Seanimph* met man en muis waren vergaan.

De schade wordt op 500,000 £ begroot.

De oorlog, meent de *Times*, zal in de Krim thans niet worden voortgezet. Alles wordt nu door de Westmagten geregeld, om het leger in het Russische schiereiland zoo sterk mogelijk en goed van alles voorzien te doen overwinteren.

De *Morning Chronicle* meldt, dat de geallieërde troepen in de Krim zeer aan buikloop lijden, terwijl de typhus sterk onder de Turken heerscht. Het blad dringt er dan ook op aan, dat men de Turken naar huis zende, op grond dat zij reeds het wintersaizoen niet bestand zijn, geen vertrouwen als soldaten meer inboezemen sedert hun lafhartig gedrag in het gevecht bij Balaklava, door hunne verregaande onreinheid alles verpesten en slechts dienen om de gesneuvelden te begraven en de levensmiddelen te verslinden.

Volgens berigten uit de Krim dd. 17den Nov. heeft de generaal *Canrobert* besloten, om ter vermijding van nieuwe zerampen, alleen de voor het beleg, dat geregeld wordt voortgezet, volstrekt benoodigde schepen bij Sebastopol te houden. De vijand had, sedert den slag van Inkerman, geen nieuwen aanval ondernomen.

Uit Varna ontvangen berigten van den 14den dezer zeggen, dat de gemeenschap tusschen die stad en de Krim, in weerwil der hevige stormen, door stoomschepen onderhouden werd. Uit Adrianopel, Burgas en Baltschik werden geregeld levensmiddelen en andere behoeften voor het leger aangevoerd en naar Balaklava gezonden. De Fransche consul heeft de aannemers verwittigd, dat van het begin des volgenden jaars af eene dubbele hoeveelheid levensbehoeften voor het leger in de Krim vereischt zal worden. Den 11den dezer is de generaal *Canrobert* in staat geweest lord *Raglan* bij de inspectie der onlangs versterkte stelling bij Balaklava te vergezellen.

Overigens valt niets van belang te melden van Sebastopol. De staking der belegeringswerken is thans eene uitgemaakte zaak.

Een brief uit Konstantinopel verklaart de verflaauwing en genoegzame schorsing van het bombardement, door het berigt, dat er zeer weinig voorraad van kruid was in het kamp, zoodat men slechts 10maal daags alle kanonnen kon lossen en 's nachts het vuur staakte.

Een artikel in den *Constitutionel*, hetwelk geheel en al een half officiëel karakter draagt, geeft dit duidelijk te kennen en zegt met zoovele woorden: „De belegering is geëindigd, de veldtogt in de Krim heeft een' aanvang genomen." De geallieërden zijn tot de overtuiging gekomen, dat een storm, in den bestaanden staat van zaken, al werd hij gevolgd door de bemagtiging van Sebastopol, hun ontzaggelijk groote verliezen zoude kosten, zonder dat de afloop zulk een offer waardig was. Hun plan is dus zeer stellig om tegen het Russische leger op te rukken, dat zich in het veld bevindt, om te trachten die magt te verstrooijen en te vernietigen, waarvan de val van Sebastopol het onmiddellijke gevolg moet zijn. Gelijk men ziet, valt er nog veel te doen voor de geallieërden in de Krim; zij hebben hunne plannen geheel veranderd en daarmede naauwelijks een' aanvang gemaakt.

Het Fransche dagblad *la Presse* bevat een brief, waarin eenige belangrijke bijzonderheden worden medegedeeld omtrent den staat van zaken voor Sebastopol volgens de jongste berigten. Daarin komt onder anderen voor, dat het belegeringsleger zich bezig hield met het veelomvattende werk van eene omwalling. Het nut van dit werk moet naar het schijnt, daarin bestaan, dat de geheele magt der geallieërden, welke thans een waakzaam oog op de legermagt van prins *Mentzikoff* heeft en die in bedwang moet houden, beschikbaar zoude worden. De geallieërden zouden daardoor in staat gesteld worden, om eerlang wederom aanvallenderwijze te werk te gaan. Ook zouden de bedoelde werken zeer doelmatig zijn bij gelegenheid van een stormloop, om de aanvallers te dekken tegen de pogingen tot uitval, welken de vijandelijke generaal zoude willen beproeven.

De *Constitutionnel* hangt reeds in de voorbaat een levendig tafereel op van de gevaren, welke de stormkolonne op Sebastopol te wachten staan. Nadat hij aangetoond heeft, dat gelukkigerwijze de zware Paixhans-kanonnen het breschieten, hetwelk gewoonlijk op 100 voet afstands van den vestingmuur plaats vindt, van uit het punt, hetwelk thans de belegeringswerken bereikt hebben, dat is omstreeks 400 voeten van den vestingmuur, veroorloven en dat het naar alle waarschijnlijkheid het Bastion van de Mast is, waartegen de aanval zal worden ondernomen, gaat dit blad aldus voort: Wanneer nu de bres gelegd en het uur van het stormloopen gekomen zal zijn, dan kan men wel zeggen, dat te geener tijd een korps van keurtroepen eene gevaarvoller taak te vervullen heeft gehad. Want de kolonnes van aanval zullen blootgesteld zijn aan de artillerie van verschansingen, wier ontzaggelijke uitgebreidheid het mogelijk maakt, eene ontzettende hoeveelheid van kanonvuur te laten spelen op de 300 voet lange baan, welke de stormloopenden zonder eenige bedekking hebben af te leggen, voor dat zij de bres bereiken. Zij zullen daarbij aan de verschrikkelijkste wijze van schieten met het zware geschut, die bekend staat onder den naam van *rolschieten*, blootgesteld zijn; daarin bestaande, dat men b. v. in het 120ponder in plaats van de gewone massa ijzer of granaten, 100 kogels, elk van een pond, laadt en die met geringere snelheid afschiet, waarbij zij vervolgens op den grond afstuiten en diens verhevenheden en diepten volgen, steeds in de rigting, welke de stormenden te volgen hebben. Volgens de getuigenis van deskundigen, o. a. van den beroemden *Scharnhorst*, is deze wijze van schieten de allervreeselijkste. De stormloop tegen Sebastopol zal, zoowel wegens de aanzienlijke strijdkrachten, waarop zij van de zijde der Russen zullen stuiten, als wegens de ontzaggelijke massa kanonnen op de muren der vesting, de waardige bekrooning van eene belegering zijn, waar alle stadiën van strijd ongekende verhoudingen hebben aangenomen; maar het is ook een van die ernstige besluiten, welke van de zijde des generalissimus de rijpste overweging verdienen.

Uit berigten van de Russische zijde blijkt, dat prins *Mentzikoff* 1200 wagens met leeftogt, waaraan hij grootendeels behoefte had, van Perekop wachtende was.

Reeds vroeger maakte men gewag van nieuw uitgevonden congrevische raketten. Deze raketten zijn naar de Krim gezonden en aldaar den 20sten November aangekomen. Zij zijn bestemd om bij den eerstvolgenden aanval eene groote rol te spelen. Generaal *Canrobert* zal dan over 160 dier vernielingswerktuigen kunnen beschikken; zij komen per stuk op ongeveer 7000 francs te staan en kunnen op een' afstand zelfs van 7000 ellen, door geoefende artilleristen, op een bepaald punt geslingerd worden; dáár nederkomende, slaan zij aanvankelijk tien voet in den grond, doch barsten dan los en veroorzaken eene schudding van den grond en verwoesting, die ten eenemale met eene aardbeving gelijk staat. Dat zijn gewis vreeselijke bondgenooten, die men aan de geallieërden gezonden heeft en die hen niet minder welkom zullen zijn dan versterking van manschappen.

— Volgens telegrafische berigten, heeft de Russische bevelhebber van het Donau-leger, generaal *Uschakoff*, reeds versterkingen gevraagd van prins *Gortschakoff*, daar de tegenover hem staande Turksche magt sterker dan de zijne is.

Omtrent de aanwezigheid van Russische troepen in Midden-Azië schrijft de correspondent van den *Times* te Bombay, onder dagteekening van den 28sten October, het volgende. „De sedert twee jaren naar Engeland gezonden tijdingen, dat eene Russische expeditie naar den Oxus uitgerust, op weg en voortrukkende was, zijn door de Engelsche pers nooit op den regten prijs gesteld. Thans, nu de Russen even zeker in Kokan staan als de Oostenrijkers in Wallachije, schijnt iedereen zich te verwonderen, hoe zij zoo spoedig daar gekomen zijn. Het is ongeveer twee jaren geleden, dat van de zaak eerst werd gewaagd. Het eerste berigt kwam van een in Russische dienst staanden officier en maakte gewag van eene geduchte Russische expeditie, die toen aan de Kaspische zee werd uitgerust. Men moet daarbij opmerken, dat dit in een' tijd geschiedde, dat de verwikkelingen betreffende Turkije nog niet begonnen waren en de financiële toestand van Rusland nog niet bedreigd werd. Orenburg is het hoofdkwartier van eene divisie van het geregelde Russische leger, doch voor eene dusdanige expeditie zijn slechts weinig geregelde troepen noodig. De Russen kennen even goed als wij de waarde van ongeregelde korpsen en deze staan hun aan al hunne grenzen ten dienste. Troepen van die soort, zoo als wij ze aan de grenzen van den Punjaub hebben, behooren tot de beste bestanddeelen van ons Indisch leger, hoewel zij slechts door enkele Engelsche officieren gekommandeerd worden. De Russische expeditie kan op gelijke wijze georganiseerd zijn, zonder dat een geregeld leger behoeft gebruikt te worden, en men moet niet vergeten, dat het handelsmonopolie met Centraal-Azië en West-China de kosten rijkelijk zoude goedmaken.

— De *Moniteur* bevat het belangrijke berigt, dat op den 2den dezer te Weenen een alliantieverdrag tusschen Oostenrijk, Frankrijk en Engeland geteekend is. Voorts bevat het officiële blad berigten van generaal *Canrobert* van den 22sten Nov., volgens welke de Engelsche troepen in een paar ontmoetingen met de Russen voordeelen behaald hadden in den nacht van den 21sten.

— De tekst van het additionele artikel van het verdrag van den 20sten April onlangs te Weenen onderteekend, is thans bekend. Het blijkt dat Oostenrijk eene concessie in den vorm en Pruissen eene in de hoofdzaak hebben gedaan. De vier waarborgpunten worden door Pruissen bepaaldelijk aangenomen, dat zich verbindt Oostenrijk bij te staan, in geval het, door de Russen, niet alleen op zijn eigen gebied, maar zelfs in de vorstendommen wordt aangetast. Het artikel zelf luidt als volgt:

De voortdurend dreigende toestand der Europesche aangelegenheden heeft de regeringen van Oostenrijk en Pruissen de noodzakelijkheid doen beseffen van eene overeenkomst ter aanvulling der maatregelen van voorzorg, uitgedrukt in het traktaat van den 20sten April l.l. De genoemde hoven zijn eenstemmig van gevoelen, dat het boven alles noodwendig is, om in alles, wat het bedoelde traktaat betreft, gemeenschappelijk te handelen, ten einde de gevaren af te wenden, die voor Duitschland zouden kunnen ontstaan uit een' aanval tegen Oostenrijk, niet alleen indien de Russen voet mogten zetten op Oostenrijksch grondgebied, maar evenzeer in de vorstendommen. De Koning van Pruissen verbindt zich ook in laatstgenoemd geval Oostenrijk bijstand te verleenen, en hoopt, dat de Duitsche bond eene gelijke verklaring zal afleggen, en in geval de omstandigheden ook diens aanneming van dit onderwerpelijke additioneel artikel vorderen, dezelfde bereidwilligheid zal aan den dag leggen om Oostenrijk krachtdadig bij te staan.

De onderteekenaren erkennen wijders, dat de grondslagen voor toekomstige vredes-onderhandeling zijn vermeld en beschreven in de vier voorafgaande artikelen, en verklaren zich te zullen beijveren, om overeenkomstig de omstandigheden, aan die grondslagen gunstige opname te verschaffen. Ofschoon de hoop op toetreding tot eene vredelievende overeenkomst afhangt van de aanneming dier grondslagen, vorderen echter de toestand van Europa en de noodzakelijkheid om met alle kracht den vrede te bejagen, dat geheel Duitschland eenstemmig daartoe handele.

— Omtrent de aanneming door Rusland van de vier grondslagen, heerscht nog steeds onzekerheid, hoewel van verschillende zijden daaromtrent reeds bijzonderheden werden medegedeeld. Dit is zeker, dat men *niet* aan de opregtheid der aanneming gelooft.

De *Constitutionnel* zegt daaromtrent het volgende: „Zekerlijk is dit eene laatste poging om Duitschland onderling verdeeld te houden. Rusland zal zich, bij de bedoelde verklaring aan Pruissen, wel eene achterdeur hebben opengehouden. Het nam ook de Weener nota aan, maar gaf tevens aan dat stuk eene uitlegging, waardoor het een' gansch anderen zin kreeg en neêrkwam op de door den vorst *Mentzikoff* te Konstantinopel gedane voorstellen. Het zou ons niet bevreemden dat Rusland onder voorbehoud eener gelijksoortige uitlegging ook de vier waarborgpunten wel wilde aannemen. Maar de Europesche diplomatie is door ervaring wijzer geworden. — De Westersche en de Duitsche mogendheden zullen zich niet laten afbrengen van haar besluit, om alleen op naauwkeurig bepaalde grondslagen te onderhandelen, en om vrede te maken op zoo wel omschreven voorwaarden, dat er geen gelegenheid voor nadere uitlegging overblijve."

— De Petersburgsche *Polizeizeitung* deelt uitvoerige bijzonderheden mede omtrent het verschijnen van een razenden wolf van buitengewone grootte, die op den 19den Nov. langer dan 2 uren een groot aantal straten en pleinen der hoofdstad doorliep en eindelijk door 2 kroonboeren gedood werd, nadat hij niet minder dan 34 personen aangevallen en meer of minder gekwetst had. De meesten dier ongelukkigen werden naar de gasthuizen vervoerd.

ITALIE.

Aan den *Bien Public* wordt even als aan de *Patrie* van Bruggen uit Rome geschreven, dat de afkondiging van het dogma der onbevlekte ontvangenis den 8sten December zal geschieden; tevens voegt dit blad er het volgende bij:

„De Paus heeft tweehonderd gouden medailles doen slaan, om op den 8sten December aan de te Rome tegenwoordig zijnde bisschoppen te worden geschonken. Het opschrift luidt: *Ex primitiis auri Australiæ, Beatæ Mariæ Virgini, sine labe Conceptæ Pius IX* — en op de keerzijde het zinnebeeld der onbevlekte ontvangenis met deze woorden: *Honorificentia populi tui.*"

Men zegt dat de kardinaal aartsbisschop van Mechelen eene brochure doet drukken, getiteld: *De modo depingendi deiparam immaculatè conceptam brevis disquisitio.* (Korte verhandeling over de wijze, waarop de onbevlekt ontvangene moedermaagd moet afgebeeld worden.)

SPANJE.

Terstond nadat de generaal *Espartero* door de Cortès schier eenstemmig tot hunnen voorzitter gekozen was en alzoo van de volksvertegenwoordiging een schitterend blijk van vertrouwen ontvangen had, is hij — zoo als we reeds hebben berigt — door de Koningin met de zamenstelling van een ministerie belast; en blijkens een telegrafisch berigt uit Madrid van eergisteren, heeft hij die taak reeds volbragt. Hij zelf zal weder in den ministerraad voorzitten, terwijl de generaal *O'Donnell* minister van oorlog blijft; de portefeuille van financiën, die van marine en van binnenlandsche zaken blijven in handen der heeren *Collado*, *Salazar* en *Santa Cruz*. De heer *Luzuriaga* is tot minister van buitenlandsche zaken, de heer *Aguirre* tot minister van gratie en justitie benoemd; het ministerie van openbare werken schijnt opgeheven of nog niet bezet te zijn.

Alzoo blijft het uit de Julij-revolutie voortgekomen bewind in stand, met zijne beide hoofden, de generaals *Espartero* en *O'Donnell*, en met het meerendeel zijner leden. Maar het is door de grondwetgevende magt als 't ware op nieuw benoemd, en nu, naar men meent, in staat om met meer kracht te regeren en om op de nieuwe regeling der staatshuishouding een' matigenden invloed uit te oefenen.

De democratische partij zal door hare vertegenwoordigers in de Cortès onder meer andere doen voorstellen: de afschaffing van accijnsen en van alle belastingen op de levensmiddelen, alsmede eene wet die de ministers persoonlijk en geldelijk voor hunne daden verantwoordelijk stelt.

DUITSCHLAND.

In de zitting der Tweede Kamer, van den 2den dezer te Berlijn gehouden, zijn de graaf *v. Schwerin* tot president, de heeren *Bethman Holwegh*, *v. Arnim* en *Neuhettin*, tot vice-presidenten gekozen.

— Onder meer andere hooge personen, heeft Z. M. de Koning van Pruissen de keten der orde van den Zwarten Adelaar verleend aan Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden.

— Uit Noord-Duitschland wordt stellig verzekerd, dat onlangs in Hannover, onder het voorzitterschap des Konings, een ministerraad is gehouden, waarin besloten werd, om in gemeenschap met de Brunswijksche regering, bij de bondsvergadering te protesteren tegen het tusschen Oldenburg en Pruissen gesloten verdrag, over den afstand van den Jahdeboezem.

— Volgens een te Weenen verspreid gerucht, zou zijn besloten, dat er voortaan in het gouvernement slechts twee dirigerende ministers zullen zijn; de eene voor buitenlandsche, de andere voor binnenl. aangelegenheden. De overige ministers zouden aan laatstgenoemden ondergeschikt zijn.

— Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer van Kopenhage, zijn negen kandidaten der oppositie gekozen.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 1 December.

Men verzekert, dat terstond na de zamenkomst van het Parlement het leger alleraanzienlijkst zal worden vermeerderd. Alle van nu af naar de Krim vertrekkende troepen worden van Minié-buksen voorzien; gedurende de reis zullen de manschappen in het schieten naar het wit worden geoefend.

— Prins *Albert* heeft last gegeven, om op zijne kosten voor zijn geheele regement der garde-grenadiers, hetwelk thans in de Krim dient, jassen van zeehondenvel ten spoedigste gereed te maken.

— De hertog *van Marlborough* heeft last gegeven, om in zijne parken 100 groote herten te dooden en naar de Krim te zenden. Ook de graaf *v. Ellesmere* doet zijn snelzeilend jagt vol leeftogt en kleedingstukken laden, waarmede het ten spoedigste naar de Krim zal vertrekken.

Verscheidene gewonde officieren zijn uit de Krim in Engeland aangekomen. Ook hebben verscheidene anderen, tot de aristokratie behoorende, bij de naderende werkeloosheid gedurende den winter, het krijgstooneel vaarwel gezegd.

— Bij Portsmouth worden thans proeven genomen met een door den kolonel *Chalmer* uitgevonden houwitser van 125 centenaars, waarmede 10 duims kogels op 5500 ellen het doel treffen. Ook de heer *Lancaster* heeft zeer belangrijke verbeteringen gebragt in de projectilen van het door hem uitgevonden geschut; het gouvernement doet thans eene menigte van dit werptuig gereed maken.

De heer *Perkins*, zoon van hem, die voor eenige jaren heeft uitgevonden en in de hoofdstad ten toon gesteld een stoomkanon, heeft aan de regering aangeboden een stoomkanon te leveren, in staat om een' kogel van eene ton gewigt tot op eenen afstand van vijf mijlen (ruim anderhalf uur) te werpen. Indien zoodanig kanon, zegt hij, gesteld werd in het groote schip van den heer *Brunel* van 10,000 ton, hetwelk bij den heer *Scott Russell* wordt gebouwd, dan moet Sebastopol vernield worden, zonder dat de geallieërden een man daarbij verliezen!

Aan de Engelsche regering is aangeboden het middel, om voortaan het vernagelen der kanonnen, hetwelk de Russen bij de laatste uitvallen herhaaldelijk hebben weten te bewerkstelligen, voortaan te beletten; het middel moet eenvoudig wezen en in een oogenblik kunnen worden aangewend.

— Lord *Palmerston* is gisteren namiddag van zijnen uitstap naar Parijs hier teruggekomen.

— Laatstleden Maandag is de eerste lading zout afkomstig uit Iersche mijnen, van Belfast naar Rotterdam gezonden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 December.

Men wil dat Keizer *Napoleon* verklaard zoude hebben, zijne garde te zullen verdubbelen, en haar, zoo de omstandigheden zulks mogten eischen, in het aanstaande voorjaar in persoon in het veld te zullen brengen.

— Men spreekt hier van de zamenstelling van een regeringsraad, die in functie zal treden voor het geval dat de Keizer door den loop der gebeurtenissen gedwongen zou worden zich aan de spits van het leger te plaatsen.

— L.l. Zaturdag heeft Koningin *Maria Christina* van Spanje met den hertog *de Rianzarès* een bezoek gebragt aan den Keizer en de Keizerin, te St. Cloud.

— Het getal ingeschreven leerlingen bij de geneeskundige faculteit te Parijs bedroeg op den 15den Nov. 1854 954, waarvan 151 nieuwe. Op hetzelfde tijdstip van het vorige jaar waren er 1054 leerlingen, waarvan 158 nieuwe en in 1852 1437, waarvan 334 nieuwe.

BELGIE.

BRUSSEL, 2 December.

De commissie, bij kon. besluit d.d. 22sten Jan. 1853 ingesteld om een rapport in gereedheid te brengen voor de regterlijke

organisatie, heeft die taak volbragt; het ontwerp van wet, door die commissie aan den minister van justitie aangeboden, bevat ongeveer 500 artikelen, en zal weldra aan de Kamers worden aangeboden.

— De Senaat heeft gisteren met algemeene stemmen het wetsontwerp aangenomen, dat den uitvoer van uit buitenlandsch graan gedistilleerden alcohol verbiedt, maar het distilleren van buitenlandsch graan en van andere stoffen aanmoedigt.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Vrijdag den 1sten December.

De beraadslaging over het vierde hoofdstuk der staatsbegrooting (*Justitie*), en wel, met betrekking tot de uitgaven voor de rijkspolitie, worden voortgezet. De heer *v. Heiden* maakt den minister indachtig op zekere processie, welke op den 8sten Sept., in strijd met de bepaling der wet, wederom zoude zijn gehouden in de gemeente Ossendrecht. Hij verlangt te weten, of het hoofd der gemeente, dat daarbij tegenwoordig was geweest, deswege geene berisping had verdiend, en of het niet handhaven der bestaande wet in dat opzigt in plaatsen, in welke meer dan eene gezindte gevestigd was, geene teregtwijzing had gevorderd?

De heer *Luyben* meent dat het aangevoerde feit niet bewezen was, en dat het beter ware, dat de gezindte, die zich beleedigd achtte, zich tot de Regering had gewend, dan dat men die zaak op deze wijze ter sprake had gebragt, en dat zulks geenszins konde strekken ter bevordering van verdraagzaamheid.

De heer *v. Lijnden* merkt daarop aan, dat men zich inderdaad tot de Regering had gewend, doch door haar was afgewezen; dat intusschen gelijksoortige gebeurtenissen ook elders hebben plaats gehad, en wel bepaaldelijk te Ravestein en te Budel.

Z. exc. *de minister* maakt bij zijn antwoord over het algemeen met lof melding van de bereidwilligheid, waarmede men zich aan de tot stand gebragte wet op de kerkgenootschappen heeft onderworpen, en zegt, dat de feiten, waarover men heeft geklaagd, van eenen twijfelachtigen aard zijn geweest, en dat vervolgingen deswege aanleiding zoude hebben kunnen geven tot beklag over vexatie. Z. e. voert eenige bijzonderheden aan tot betoog van zijne meening, waaruit, zoo hij meende, kon worden afgeleid, dat het gebeurde niet dat karakter had gehad, hetwelk men daaraan wilde hebben toegeschreven; dat in elk geval de rust niet was gestoord, zelfs niet bedreigd.

De heer *v. Lijnden* dringt nader op handhaving der wet en een ernstig onderzoek aan.

Betreffende den voorgestelden post van *f* 10,000 voor geheime uitgaven, ten dienste der politie in het algemeen, stelt de heer *v. d. Veen* twee amendementen voor, van welke het eerste strekt om het woord *geheime* weg te laten, en het tweede om het bedrag met *f* 3000 te verminderen; en wel dit laatste op grond, dat men vroeger daarmede heeft kunnen volstaan. De heer *Thorbecke* ondersteunt deze beide amendementen, en meent, dat de minister zelfs met het eerste gediend zoude zijn.

Z. exc. *de minister* geeft daarop te kennen, dat het woord *geheime* op zich zelven bij hem weinig beteekent, maar dat het niet doenlijk is om vele uitgaven ten dienste der politie te verantwoorden, zoodanig als de rekenkamer dit vordert. Voor het overige doet de minister uitkomen, dat de uitgaven strekken tot beveiliging van personen en eigendommen; dat het niet mogelijk is, die onder de gewone justitiekosten te begrijpen, en dat het onderwerpen van eene dergelijke uitgave aan de gewone verantwoording gelijk zou staan met eene weigering.

Na eene woordenwisseling, aan welke verscheidene leden hebben deelgenomen, zijn beide de amendementen verworpen; het eerste met 48 tegen 17 stemmen; het tweede met 37 tegen 28 stemmen, en daarop is het geheele hoofdstuk met 45 tegen 19 stemmen *aangenomen.*

(*Tegen:* de heeren *v. Hoëvell*, *Zijlker*, *Huguenin*, *v. d. Veen*, *ten Cate*, *de Poorter*, *v. Bosse*, *Anemaet*, *Westerhoff*, *v. Eck*, *v. Zuylen*, *de Man*, *Thorbecke*, *Meeussen*, *Storm*, *Dullert*, *Hugenholtz*, *Hoynck* en *Sloet.*)

De beraadslaging over het vijfde hoofdstuk (*Binnenl. zaken*) wordt hierop geopend, doch, bij motie van orde, met 39 tegen 21 stemmen, besloten om die tot morgen uit te stellen.

Zitting van Zaturdag den 2den December.

In deze bijeenkomst is ingekomen eene voordragt, betreffende de regeling voor de bakengelden.

Daarop worden de algemeene beraadslagingen over het vijfde hoofdstuk geopend. De heer *Sloet* verklaart, gaarne zijne goedkeuring te zullen hechten aan de meeste der voorgedragen uitgaven, maar oppert bezwaar tegen die, welke de premiën betreffen voor de visscherij, en tegen uitgaven die zouden kunnen leiden tot herstel van het instituut. Hij heeft verlangd te vernemen, in hoever was voldaan aan het voorschrift der prov. wet, waarbij de oprigting wordt bevolen van prov. bureaux voor de statistiek.

De heer *Thorbecke* tracht met opgave van cijfers aan te toonen, dat de onderwerpelijke begrooting hooger is dan die van 1853, voornamelijk door het daarop brengen van nieuwe posten van uitgaven. Hij betuigt zijn genoegen over de uitgaven voor openbare werken, maar beweert dat er meer noodig was, en dat een groot algemeen belang de verbetering vorderde van ons belastingstelsel ter gunste van die klasse, welke het meest daardoor werd gedrukt.

De heer *Gevers* toont, almede met aanwijzing van cijfers, aan dat de onderwerpelijke begrooting slechts *f* 2100 hooger is dan die van 1853, en leidt, vermits er verscheidene nieuwe posten van uitgave op zijn gebragt, daaruit af, dat op de tegenwoordige inderdaad is bezuinigd.

De heer *Hugenholtz* heeft bezwaar tegen de begrooting, omdat zij den waren staat der behoeften niet aanduidt. De heer *Westerhoff* kan zich geenszins vereenigen met de voorgestelde uitgaven voor de koninkl. akademie en de muzijkschool.

De *minister* verdedigt de begrooting en merkt in het algemeen aan, dat men, om tot een laag cijfer te geraken, geene uitgave mogt achterwege laten, waarvan het nut en de noodzakelijkheid erkend waren. Z. exc. toont aan, dat verscheidene voorgedragene posten voor de uitgaven het noodwendig gevolg waren van vroegere toezeggingen.

De algemeene beraadslagingen worden nu gesloten, en de beide eerste afdeelingen, de art. 1—49 bijna zonder beraadslaging aangenomen.

Bij de overweging van het voorgestelde onder de 3de afdeeling, dringt de heer *Gevers* op nieuw en zeer ernstig aan op eene spoedige herziening van de wetten voor de militie en voor de schutterij, en inzonderheid op eene betere regeling van het laatstgenoemde korps. en wordt daarin krachtig ondersteund door de heeren *Storm v. 's Gravesande*, *Schimmelpenninck* en *Sloet.*

Z. exc. de *minister v. binnenl. zaken* antwoordt dat het geenszins ontbreekt aan den goeden wil. maar wel aan den tijd, doch dat hij hoop voedt van in de volgende zitting eene wet op de schutterij te zullen kunnen voordragen.

Bij de overweging van de 4de afdeeling, betreffende de medische politie, zijn onderscheidene vragen gerezen over het krankzinnigengesticht te 's Hertogenbosch, waar, volgens den heer *Elout*, Protestantsche krankzinnigen onder den invloed van de R. K. geestelijke broeders en zusters zijn. — De *minister v. binnenl. zaken* heeft die inrigting doen onderzoeken en verklaart, dat aldaar geen verkeerde invloed op de verpleegden wordt uitgeoefend, 't geen door den *min. v. justitie* wordt bevestigd. De heeren *Dommer v. Poldersveldt* en *v. Nispen* uiten den wensch om dergelijke teedere punten hier niet ter sprake te brengen en dringen op verdraagzaamheid aan.

De voortzetting der beraadslaging wordt bepaald op a.s. Maandag.

In de zitting van Donderdag is o. a. ingekomen een adres van de kamer van koophandel en fabrieken te Groningen, tot ondersteuning van het voorstel tot afschaffing van het tonnegeld.

Het voorstel van vijf leden der Tweede Kamer, tot afschaffing van de accijnsen op den turf en op de steenkolen is in de afdeelingen overwogen en is daarvan verslag opgemaakt. In drie der afdeelingen waren eenige leden die zich tegen het voorstel verklaarden, omdat zij bij den tegenwoordigen toestand van Europa elke afschaffing van belastingen onraadzaam keurden, naardien Nederland in den thans gevoerden oorlog zou kunnen gewikkeld worden, en de behoedzaamheid dus vordert onze financiële kracht niet door een greep in het belastingstelsel te verzwakken. Anderen achtten deze vrees ongegrond en voegden daarbij, dat door de afschaffing van belastingen meer tevredenheid en eendragt onder de bevolking zouden geboren worden en, mogten de gevreesde gevaren onverhoopt ontstaan, de Regering daarin een krachtiger steun zou vinden dan in het vloeijen van meerdere inkomsten in de schatkist, door het onveranderd in stand houden der tegenwoordige middelen. Daarenboven heeft de Regering zelve thans afschaffing en vermindering van belastingen voorgesteld en daardoor getoond Nederlands toekomst niet zoo duister in te zien.

Onderscheidene leden verdedigen het gevoelen dat de geldelijke toestand des lands niet toelaat zoo ver met het afschaffen van belastingen te gaan als het voorstel medebrengt. De schatkist zou, bij de aanneming daarvan, als ook het tonnegeld uit de rij der middelen verdwijnt, jaarlijks ongeveer drie millioenen, zonder behoorlijk equivalent, verliezen. Bovendien achtten zij het niet zoo zeker dat de werkelijke inkomsten des Rijks in 1855 en vervolgens de raming zoo zeer zullen overtreffen. En bleven ook die inkomsten even mild vloeijen als tot nu toe, toch zal weldra de noodzakelijkheid ontstaan om 's Rijks uitgaven eene aanmerkelijke uitbreiding te geven. Men weet nu toch dat buitengewone offers zullen gevorderd worden om 's Lands vloot voor geheel verval te bewaren, terwijl de hooggestegen prijs der eerste levensbehoeften een nadeeligen invloed op de uitgaven voor oorlog en andere vakken der openbare dienst kan uitoefenen. Op dezen grond gaven deze leden de voorkeur aan het stelsel der Regering, in zoover deze de vermindering van belastingen niet verder wil uitstrekken dan het bedrag aan bespaarde renten door schulddelging. Deze en meerdere bedenkingen werden van de andere zijde wederlegd.

De voorstanders van het voorstel hebben de verschillende redenen aangevoerd, die voor de afschaffing der accijnsen op de brandstoffen pleiten, welke redenen door de tegenstanders geheel of ten deele wederlegd zijn. Ook vond men leden die eene afscheiding der beide accijnsen wenschelijk achtten, daar het zich zeer goed denken liet dat men eene afschaffing van dien op den turf goedkeurde en daarentegen dien op de steenkolen gehandhaafd wilde hebben.

's GRAVENHAGE, 3 December.

Wij worden van eene officiële zijde in staat gesteld te berigten dat 's rijks stoomschip *Cycloop*, hetwelk niet ver van Elseneur was aan den grond geraakt, zonder schade en zonder hulp weder in vlot water is gekomen.

Den 15den is de *Cycloop*, na ontvangen telegrafisch berigt van Z. M. consul te Koppenhage, derwaarts vertrokken, om 3 vaartuigen te slepen, welke door tegenwind werden opgehouden; doch aldaar komende, was de wind zoodanig veranderd, dat die schepen met verscheidene anderen, zonder gesleept te worden, door het Kattegat konden zeilen. Den 19den dier maand zijn door *de Cycloop* op sleeptouw genomen en tot het vuurschip *Frindelen* gebragt een Nederlandsche schoener bestemd naar de Maas met 80 lasten rogge, en een Hannoversch kofschip, insgelijks naar de Maas bestemd, met 40 lasten rogge.

— De heeren *v. Hoëvell*, *Jespers*, *v. Bosse*, *Westerhoff* en *Thorbecke* hebben hunne memorie van beantwoording ingezonden op hun voorstel tot afschaffing van de belasting op den turf en de steenkolen, waarbij gevoegd is eene kleine nota van wijzigingen.

— Het *Kerkelijk Weekblad* deelt mede dat de algemeene synodale commissie der Ned. Herv. kerk zich den 25sten Nov. naar één der vertrekken van de Kloosterkerk te 's Hage begeven heeft, om in bezigtiging te nemen de *autogropha* der statenvertaling des Bijbels en de handelingen der synode, te Dordrecht gehouden in den jare 1618 en 1619. „En toen zij mogt ontdekken — voegt dit blad er bij — dat aldaar in ééne kist de eerste drukproeven der staten-overzetting met de geschrevene corrigenda, in folio, met hoornen banden, *volledig* voorhanden waren, en in eene andere de afschriften der handelingen van de genoemde synode, insgelijks in folio en met gelijke banden, en zij bij onderzoek alles rein geconserveerd zag en deugdelijk beveiligd voor schade en daarenboven goed leesbaar, was zij met dankbare vreugde vervuld over het bezit van dien schat, door de zorg der vaderen in bange dagen verzameld en als eene kostbare nalatenschap door Gods gunst voor ons bewaard en beveiligd"

— Men verneemt dat door tweeëntwintig predikanten der Hervormde kerk, allen leden van het gezelschap *Ernst en Vrede*, dezer dagen een adres aan de synodale commissie is ingediend, om op te komen niet tegen de in de jongste kerkelijke procedures gedane uitspraken als zoodanig, maar tegen het daarbij ten grondslag gelegde *beginsel.* Reeds door zeven andere predikanten uit onderscheidene streken des lands werd dit voorbeeld gevolgd. Dit adres komt voor in het den 1sten December uitgegeven nommer van het tijdschrift *Ernst en Vrede.*

— Op het verzoek der stad Rotterdam, aan de hooge regering gedaan, zal binnen eenige dagen aldaar eene commissie bijeenkomen, bestaande uit den heer inspecteur en vier hoofd-ingenieurs van den waterstaat, ten einde de basaltkaden aan het nieuwe werk en elders, die voor eenigen tijd voor een gedeelte in de Maas gestort zijn, op te nemen en daarvan rapport te doen.

— Naar wij uit zekere bron vernemen, heeft onze regering aan de internationale telegraaf-maatschappij concessie verleend tot uitbreiding harer lijnen tot Amsterdam. De op deze concessie betrekking hebbende stukken zijn reeds Zaturdag den 25sten Nov. geteekend. Er zijn tevens maatregelen genomen, om de uitvoering der noodige werkzaamheden te bespoedigen.

— Zaturdag middag, over 12 uur, heeft er bij den ijzerkooper den heer *Regout*, in de Schoolstraat, een verschrikkelijk ongeluk plaats gehad. Men had namelijk in het woonvertrek een vaatje met buskruid geplaatst, dat vochtig was, ten einde het te droogen; waarschijnlijk moet dit te digt bij het vuur zijn gebragt, althans in een oogenblik ontplofte het kruid, met dat ongelukkig gevolg, dat zes zich in het vertrek bevindende personen, te weten: man, vrouw en drie kinderen, benevens eene dienstmaagd, de een meer de andere minder ernstig zijn gekwetst, zoodat men voor het leven van sommigen beducht is, daar de meeste der ongelukkige getroffenen steeds in zorgelijken toestand verkeeren. Vele der glasruiten van het huis en de daarover en bezijden gelegen woningen zijn meest allen verbrijzeld; ook het achterste gedeelte van het huis is zwaar beschadigd door de ontploffing, die zoo hevig was, dat zij op verren afstand werd gehoord. Dadelijk vereenigden zich de burgerlijke en militaire overheden, als ook de schutterij op de plaats van het onheil; daar er echter geen brand ontstaan was, kon deze zich spoedig verwijderen en bleef alleen de politie de woning bewaken, bij den grooten toevloed van nieuwsgierigen, die te talrijker was, daar het juist marktdag was en het ongeluk in het drukste gedeelte der residentie plaats greep.

— Op het Amerikaansche driemastschip *Mississippi*, gezagvoerder *Allen*, den 12den November van Rotterdam te Baltimore aangekomen, zijn gedurende den overtogt eenenveertig menschen gestorven.

MIDDELBURG, 1 December.

Uit Groede wordt aan de *Middelburgsche Courant* gemeld, dat aldaar op den 27sten November, door behulp van den heer *L. H. Leunis*, practiserend heel- en verloskundige, eene vrouw gelukkig is bevallen van drie volwassene (!) kinderen, welke allen leven en toen nog welvarend waren; zijnde deze vrouw vroeger *meermalen* van twee kinderen verlost geworden.

Thans ruim zeven jaren gehuwd, heeft dezelfde vrouw in dien tijd elf volwassene (!) kinderen ter wereld gebragt, waarvan er binnen de laatste veertien maanden vijf zijn geboren.

UTRECHT, 2 December.

Gisteren morgen is hier ter stede, in de Korte Nieuwstraat, terwijl men bezig was met het uitgraven van een deel der straat, om er de overdekte goten te leggen, een groote aarden pot van omstreeks 12 duimen diameter gevonden, die ten boorde toe met Spaansche matten gevuld was. De aannemer heeft dien pot dadelijk in bezit genomen. De vinder schijnt echter niet tevreden, met het deel hem toegedacht; daar de pot uit de openbare straat is opgegraven, zal de zaak misschien ook wel uit anderen hoofde tot eenige moeijelijkheden aanleiding geven.

ALMELO, 2 December.

Dezer dagen werden wij in de gelegenheid gesteld, de veranderingen te zien aan de stoommachine in eene der katoenspinnerijen van de heeren *Hofkes & Co.* aangebragt, volgens het ontwerp en onder de leiding van den heer *H. C. Bosscha*, ingenieur-werktuigkundige te Deventer. Naar ons werd medegedeeld, is deze verandering volgens het stelsel van den Engelschman mr. *Naught*, de eerste van dien aard tot nu toe hier te lande uitgevoerd. Deze eerste proeve heeft volkomen aan de verwachtingen beantwoord, zijnde hierdoor behalve een hoogst regelmatige gang der machine, eene besparing van ruim 40 pCt. aan brandstof verkregen. De uitvoering — zijnde de verschillende deelen vervaardigd in de fabrijk van de heeren *J. L. Nering Bögel & Co.* te Deventer — is keurig te noemen, zoodat dit werk én ontwerper én fabrikant alle eer aandoet.

LEEUWARDEN, 4 December.

De staten dezer provincie hebben heden, bij eene tweede vrije stemming, met 32 van de 39 stemmen tot lid der gedeputeerde staten gekozen jhr. mr. *W. E. Engelen*, tevens lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, ter vervanging van jhr. mr. *C. van Eysinga*, die zijn ontslag had genomen.

— Wij vernemen dat de hooge raad *niet-ontvankelijk* heeft verklaard, de voorziening in cassatie, ingesteld door *S. R. K.* te D. (diefstal van papieren van geldswaarde, alhier gepleegd), tegen een arrest van het hof in Groningen, waarbij hij tot vier jaren corr. gevangenis is veroordeeld.

GRONINGEN, 5 December.

De laatst aangetaste choleralijder is als genezen opgegeven. Van den 12den Sept. af tot den 1sten December zijn alhier in het geheel door de cholera aangetast 262 menschen, waarvan 128 mannen en 134 vrouwen, en wel 134 boven de 12 jaren en 128 beneden de 12 jaren oud; hersteld 134 en overleden 128 personen.

— Eergisteren mogt de Hervormde gemeente alhier weder voor het eerst opgaan naar het oudste en grootste harer kerkgebouwen, waarin, wegens belangrijke herstellingen, gedurende de zeven maanden geene godsdienstoefening was gehouden. De jongste leeraar, ds. MOLTZER, trad voor de aanzienlijke schare op en volbragt het werk der inwijdingspredikatie naar aanleiding van Joh. 10, vs. 22a: ***en het was het feest der vernieuwing des tempels***, nadat z.weleerw. vooraf in een plegtig gebed het thans herstelde bedehuis aan Gods bescherming op nieuw had opgedragen. Ook het orgel, dat eene aanzienlijke uitbreiding ondergaat, was reeds zoo ver gereed, dat het het gezang der gemeente kon ondersteunen, maar de toonen, die toen uit slechts een klein gedeelte van het orgel door het kerkgebouw klonken, deden reeds vermoeden, dat dit orgel, zoo het in zijn geheel is hersteld, wat men in de volgende maand verwacht, in welluidendheid en kracht met de besten in ons land zal kunnen wedijveren, dank de bekwaamheid van den heer VAN OEKELEN, aan wien dit werk is toevertrouwd.

Ook in de avondgodsdienstoefening, waarbij de hoogleeraar MUURLING voorganger was, werden, naar aanleiding van 2 Cor. 6: vs. 16*b* — 7: vs. 1, de niet minder talrijke toehoorders opgewekt om Gode te dienen en henzelven te reinigen van alle besmetting des vleesches en des geestes.

Zoo mag dan nu de gemeente zich weder verheugen in het bezit van haar kerkgebouw, welks geheele inrigting door de zorg van heeren kerkmeesters veranderd en meer met de behoeften des tijds in overeenstemming is gebragt. Door helder gasverlicht, kwam vooral des avonds de verfraaijing van kerk en orgel gunstig uit.

Even als reeds in zoo vele andere plaatsen is thans ook door de predikanten der Hervormde gemeente alhier besloten tot het dragen van toga en barret op den kansel, met welk besluit de kerkeraad zich heeft vereenigd.

— Gisteren avond werd wederom de eerste openlijke voorstelling gedurende dezen winter van de vereeniging de *Rijclub* in het manége-lokaal van den heer C. VAN DER HELM gegeven, bestaande in de opvoering van *Aballino*, equestrisch drama in 5 bedrijven. Ook nu weder handhaafde de bekwame pikeur den goeden naam, dien hij zich door de dressure zijner paarden heeft verworven en deden de werkende leden de vaardigheid uitkomen, waarmede zij de paarden wisten te berijden. Deze equestrische evolutiën leverden eene aangename afwisseling aan de overigens verdienstelijke opvoering van het stuk zelf.

— Wij vernemen dat door de groene en roode weeskinderen op den avond van den *tweeden Kersdag* e.k., eenige godsdienstige liederen zullen gezongen worden, en dat de geldelijke opbrengst van dat zangfeest zal strekken voor het gesticht der pleegzusters en de daarin opgenomene verwaarloosde kinderen.

— Tengevolge van den vrij sterken wind uit het N.W., stroomde het water gisteren morgen met geweld binnen deze stad, zoodat de peilschaal aan de groote Spilsluizen des middags met open deuren 1 el, 2 palm en 5 duimen teekende.

— Gisteren morgen is men hier weder begonnen met het verbrijzelen van keijen; bijna een 20tal mannen zijn hiermede reeds weder bezig.

— Zondag l.l. ongeveer 6 uur des avonds, is er ten huize van den koopman PH. S. VAN DER REIS, wonende in de Nieuwe Boteringestraat alhier, uit het voorhuis gestolen: een stuk rood baai van ongeveer 10 Ned. ellen, een paar lappen blaauw geverfd katoen, ongelijk van breedte, een paar lappen ongebleekt dito, een stuk rood gestreept handdoekengoed en een half stuk beddekleedkatoen. De policie draagt hiervan kennis.

— Zaturdag namiddags is door den rijks-veldwachter B. B. WILDEVUUR, gestationeerd te Groningen, en J. H. LANTING, veldwachter der gemeente Aduard, bij de bakkers en broodverkoopers te Aduard onderzoek gedaan naar het gewigt van het grofroggenbrood; bij een van hen, EVERT JANS REINDERS, zijn ten minste negen brooden van 4 en tien van 2 Ned. ℔ zwaarte te ligt bevonden. De ambtenaren hebben deze brooden, op grond van art. 9 der plaatselijke verordening op het broodverkoopen, d.d. 29sten Mei l.l., in beslag genomen en nog dienzelfden avond aan de armen aldaar rondgedeeld.

— De grindweg te *Veendam* is thans voltooid, en voldoet aan de verwachting die men er van gekoesterd heeft; het rijden is gemakkelijk gemaakt; maar het voetpad laat nog veel te wenschen over. Participanten van het benedenste verlaat hebben daarom ook besloten om hierin te voorzien, en zijn in eene vergadering, Dingsdag j.l. met de ingelanden gehouden, om langs het Ooster- en Westerdiep eene straat te leggen, ten dienste der voetgangers, ter breedte van tien klinkersteenen, en wel om te beginnen van het boven-westerdiep; reeds is eene commissie van toezigt benoemd; voorts is een subsidie van *f* 5000 toegestaan voor den weg naar *Borgercompagnie*, en hoopt men dien weg tot *Zuidlaren* te verlengen.

— Het collegie voor stuurlieden en zeevarende jongelingen, boven de achttien jaren, te *Veendam*, zal zijne eerste vergadering houden op eerstkomenden Zaturdag. Wij vestigen gaarne de aandacht van jongelieden op die jeugdige maatschappij, die in de gevolgen, als eene wetenschappelijke opleiding voor den toekomstigen gezagvoerder, niet anders dan gunstig kan zijn.

— Te *Sappemeer* zijn Zondag vóór 8 dagen na de avondgodsdienstoefening, in de *nieuwe* Doopsgezinde kerk, bij het uitgaan, drie mans- en drie vrouwspersonen, verscheidene voeten diep door den vloer gezakt. Behalve eenige kneuzingen, zijn zij er echter met den schrik afgekomen.

— Te *'s Gravenhage* heeft zich eene associatie gevormd, om den bouw van maïs, ook wel Turksche tarwe of rogge genoemd, te bevorderen. Men wil in het volgend jaar eene proeve nemen op een of twee bunders grond in de nabijheid der residentie, om later bij eene gelukkige uitkomst aan deze cultuur meerdere uitbreiding te geven. Het doel der associatie is een meer versterkend en min kostbaar voedingsmiddel dan brood en aardappelen te verkrijgen.

— Aan mededeelingen der Antwerpensche kamer van koophandel, van den 14den dezer, ontleenen wij het volgende:

„In Frankrijk is het distilleren van granen verboden, en de invoer van alcohol tegen een onbeduidend regt vrijgelaten; hierdoor is in de branderijen van België, Nederland en Duitschland eene ongemeen groote werkzaamheid te weeg gebragt; een aanmerkelijk deel van het graan dier landen is op het punt van te dienen om in Frankrijks behoefte aan alcohol te voorzien; en daar in Frankrijk de uitvoer van granen verboden is, zal het evenwigt zich niet kunnen herstellen.

„De uitwerking dier maatregelen doet zich reeds dadelijk zeer levendig gevoelen. De Hollandsche branders hebben met de Fransche markten overeenkomsten aangegaan tot het leveren van groote hoeveelheden jenever gedurende het geheele saizoen; om die overeenkomsten te kunnen uitvoeren, koopen zij groote partijen rogge, zoowel in Holland als hier te lande; deze operatiën duren steeds voort, en wij weten uit eene goede bron, dat gisteren hier ter stede omstreeks tienduizend mud rogge verkocht zijn ter uitvoer naar Holland. Niet alleen koopt men op onze markt, maar met het zelfde doel reizen er agenten in ons land rond, en het gevolg daarvan is eene gelijktijdige rijzing op bijna alle markten, terwijl op dezen tijd des jaars eene prijsverlaging in de rogge mogt verwacht worden.

„Onze inlandsche branderijen, van haren kant, de zekerheid hebbende van een voordeeligen afzet harer producten in Frankrijk, fabriceren meer dan anders, zoodat ook langs dezen weg veel Belgische rogge in den vorm van alcohol naar Frankrijk zal gaan.

„België is alzoo inderdaad in gevaar van zich in weinig tijds een aanmerkelijk gedeelte van zijnen oogst te zien ontvoeren. De prijs der levensmiddelen, en vooral der rogge, het hoofdvoedsel van de arme volksklassen, zal dien ten gevolge tot eene nog drukkender duurte dan in het laatstvorige jaar kunnen stijgen, zonder dat het voor den handel mogelijk zij daarin door genoegzamen invoer te voorzien, daar de hoofdbronnen, waaruit hij zou kunnen putten, ten gevolge van den oorlog gestopt zijn en de havens der Oostzee weldra door het ijs zullen gesloten worden.

„Bij omstandigheden van zoo bedenkelijken aard schijnt het ons volstrekt noodzakelijk, onverwijld over te gaan tot van den regel afwijkende maatregelen, zoo men het land wil behoeden voor de rampen, waarmede het bedreigd wordt. In weerwil van onzen regtmatigen tegenzin tegen elke verbodsbepaling, meenen wij bij het gouvernement te moeten aandringen op een verbod van den uitvoer van rogge, en op de schorsing der teruggave bij den uitvoer van producten onzer branderijen. Voor een verbod van den uitvoer van tarwe en meel zien wij nog geen dringende redenen."

Te *Groningen* bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

... Amsterdam den 1 Dec., kapit. Mulder Sirius, ... van Driesten Jantje Berg, naar Palermo; Hartmans ..., naar Hamburg; Slankenberg Twee Gebroeders, naar ... 2den Strootman Bertha Victoria, naar Genua. — Van ... Sept., de Boer Eva Johanna, naar Batavia. — Van ... 26 Oct., Haverbult Elisabeth en den 4 Nov., Hil... beide naar Amsterdam. — Van Rouaan den 29 Nov., ... Courier, naar Rotterdam. — Van Hamburg den 1 ... 5 Gebroeders, naar Delfzijl. — Van Odessee den ... Hangelbroek Antje Witsenberg, naar Holland. — Van ... den 28 Nov., Schwring Hilleghiena, naar Holland. ... van Nantes den 1 Dec., kapit. Schut Jacob Synes, ... dam. — Van Hartlepool den 30 Nov., van der Woude ... naar Amsterdam.

... te Gibraltar den 10 Nov., kapit. Engelsman Elisabeth, ... stantinopel. — Te Liverpool den 30 Nov., Mulder Vrouw ... naar Rotterdam. — Te Smirna den 14 Nov., Sap Vasco ..., naar Tchesmé.

... te Londen den 1 Dec., kapit. Naatje Jan Hero, naar ... — Te Newcastle den 1 Dec., Donga Annechiena, Wilkop ... en Bakker Harmina Catharina, alle 3 n. Konstant.; ... Susanna, naar Venetien.

... te Londen den 29 Nov., kapit. Pruim Dageraad, naar ...; den 30sten Spanjer Catharina Sophia, Asluting Dorothea ... en Waterborg Johanna, alle 3 naar Amsterdam; Teensma ... naar Batavia.

..., 2 Dec. Vertrokken den 1 Dec., kapit. ... Jan, naar Emden, Houtschild Emmanuel en den 2den ... Gesina, beide naar Hamburg, Katt de Stad Emden en de ... Catharina, beide naar Emden, alle 5 van Amsterdam.

..., 4 Nov. Binnengekomen den 1 Dec., kapit. Held ... van Haren.

... den 1 Dec., kapit. Fulfs Johan Theoder, van Ams... ...; den 2den Fuls de Vrouw Catharina, naar ... Katt Margaretha en den 3den Barghoorn de Vr. Trientje, ... Emden; Jansen Hoffnung, naar Leer; Daniëls Aurora ... Antiena, beide van Amsterdam naar Hamburg; Schoon ... Gebroeders, naar Randerfhen.

..., 2 Dec. Binnengekomen den 29 Nov., kapit. de ... Lande, van Frederikstad.

..., 27 Nov. Het schip Maria Margaretha, kapit. ...ers, van Amsterdam naar Hamburg, is eergisteren op Wanger... gestrand, doch zal met de lading geborgen kunnen worden.

... NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

... Nagel, Anna Albertina, v. Dantzig n. Nantes, m. hout.
Priebee, Maria, v. Koningsb. n. Hull, m. lijnzaad.
Mulder, Felka Jantina, v. Dantzig n. Amst., m. tarwe.
Peters, Antonette, v. Memel n. Amst., m. hout.
de Vries, Roelina Eissina, v. Malmö n. de Maas, m. gerst.
Oldenburger, Sara Maria, v. Dantzig n. Amst., m. hout.
Wind den 27 Nov. W.Z.W., W.; den 28sten Z.Z.W., Z.W.; ... Z.Z.W., Z.W., W.

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.

GRONINGEN, 4 December 1854.
4 Nederl. ℔ 54 cent.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 5 December.

TARWE.		
70 ℔ f 13,50	Veen 66 ℔ f 7,00	Zw. Voer 36 ℔ f 3,30
... 68 » » 11,50	GERST.	Zw. Voer 38 » » 3,60
1854. 70 » » 12,10	Winter 54 ℔ f 5,60	» 40 » » 3,70
72 » » 12,70	» 56 » » 5,90	» 42 » » 3,90
Old. 70 » » 11,80	» 58 » » 6,20	» 44 » »
» 72 » » 12,40	Zomer 54 » » 5,20	BOONEN
» 74 » » 13,00	» 56 » » 5,50	Paardeb. f 7,50 f 8,10,15
» »	Knobbe 60 » » 6,25	Gr. Erwt. f 10 a f 10,50
ROGGE.	» 62 » » 6,65	Graauwe f 9,50 a f 10
...l. 64 ℔ f 8,80	HAVER.	ZADEN, ENZ.
» 66 » » 9,20	Dikke 36 ℔ f 3,30	Old. Koolz. f 14,50 f 15
» 68 » » 9,60	» 38 » » 3,50	Oml. f 14,50 f 15
» 70 » » 10,00	» 40 » » 3,70	Oostv. dito f 14,50 f 15.
BOEKWEIT.	» 42 » » 3,90	Zomerzaad f
...d. 64 ℔ f 6,90	» Nieuwe 44 » » 4,10	G. Mosterdz. f a f
» 66 » » 7,30	» 46 » » 4,30	Lijnzaad
» 68 » » 7,70	» 48 » » 4,50	Dederzaad f
» 64 » » 6,70	» 50 » » 4,70	Gr. Gort f 11,25,50,75
...nd 66 » » 7,10	Witte Voer 36 » » 3,35	Par. 100N. ℔ f 14,25
» 64 » » 6,60	» 38 » » 3,55	f 14,50,75 f 15,
	Witte Voer 40 » » 3,75	Raapolie p.v. f 50

...was heden over 't geheel een ruime aanvoer van alle Granen, ... bij verminderde kooplust niet dan merkelijk lager te verkoo... waren. — Tarwe 30, Rogge 50, Boekweit 30 en Gerst 50 cts. ... verkocht. — Dikke Haver 20 ct.; Voerhaver 15 en Zwarte ... 15 ct. lager afgegeven. — Boonen minder begeerd en lager ... — Gort slap. — Koolzaad bijna zonder handel. — Raap... f 2 lager.

ROTTERDAM, 2 *Dec.* Tarwe: 160 ℔ Kleefs. f 475; 158 ℔ ...anka f 450. — Rogge: 150 ℔ Zweedsche f 360. — Lijnzaad: ... 115 ℔ Tilsitter f 455.

AMSTERDAM, 4 *December*. Tarwe op vorige prijzen ge... den, doch niets in omgegaan. — Inl. Rogge lager afgegeven; ... ℔ nieuwe f 305. Buitenl. flaauw en zonder handel. — Gerst f 16 ... bij partij verkocht, 113 ℔ nieuwe f 245 aan den Molen; 113 ... f 240. — Boekweit flaauw en zonder omgang. — Witte ... en bij partij lager afgegeven. Voor Graauwe werden lagere ... geboden, doch niet aangenomen.

...olzaad bij voorgaanden marktdag ½ p. vl. lager; Kromhorn 85 ...; op 9 vat in April 85½ p. vl.; Sept. en Oct. 72½ p. vl. — ...aad traag; 113 ℔ Koningsberger f 435. — Raapolie dadelijk ... op levering iets meer aangeboden; op 6/w. f 54,75; Vlieg. ...,25 a f 53; Mei 1855 f 50,25 a f 50. — Lijnolie flaauwer; op ... f 45,25; Vlieg. f 44; Maart, April en Mei 1855 f 43,25 a ... — Hennepolie op 6/w. f 48,50; Vlieg. f 47,25. — Raap... f 86 a f 90. — Lijnkoeken f 12,50 a f 16.

LONDEN, 1 *December*. De aanvoer van alle soorten graan is ...ende deze week slechts matig geweest. Voor inl. Tarwe be... heden weinig kooplust, zoodat het meerendeel onverkocht ..., doordien de houders niet lager wilden loslaten; de prijzen ... vreemde waren onveranderd bij weinig handel. Gerst 1 a 2 ... Haver 1 sh. lager, Boonen en Erwten onveranderd. ... den 4den. Tarwe 2 sh. lager, bij goeden aanvoer.

...STERDAM, 2 *Dec. Hennep.* Men heeft deze week bij ... gedaan, in Riga Pools. rein a f 112 en Petersb. rein a ... f 108 en f 109.

SCHIEDAM, 2 *Dec.* Moutwijn f 30. — Jenever f 35,50; ... proef f 36,75.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 4 *December*. De prijs der Boter was heden: ... soort f 37, tweede soort f 35.

...TERDAM, 4 *Dec.* De marktnotering van Boter was he... volgt: Vriesche f 49 a f 51; Kuinder f 46 a f 48; Kam... a f 49; Deventer f 39 a f 43; Zwolsche f 43 a f 47.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 5 *December*. Op de markt van heden was ... aangevoerd, doch daar er veel kooplieden uit Friesland ... bleven de prijzen hoog: vetten van 24—27 cent het halve ...; vaalmelkte van f 80 tot f 120. — Schapen van f 10 ...; lammeren weinig aangevoerd, prijzen als voren. — Le... varkens van f 10 tot f 30; geslagte dito veel aangevoerd, ... f 52 tot f 58 de 100 Ned. ponden.

...ERDAM, 29 *Nov.* De aanvoer van kalveren was zeer ... 77 werden verhandeld voor f 80, f 70 en f 60; 143 var... —54 cent het Ned. ℔; 135 schapen f 26, f 24 en f 22.

LEEUWARDEN, 1 *Dec.* De veemarkt was heden matig ... maar de prijzen waren voor alle soorten hoog. Vette ... weinig aangevoerd, en tegen buitengewoon hooge prijzen ... Vette varkens weinig ter markt en prijshoudende. Scha... aangevoerd; de handel lusteloos.

...DEN, 1 *December*. De veemarkt was goed voorzien en de ... van l.l. Maandag heeft zich goed gesouteneerd.

EFFEKTENBEURS.

Amsterdam, 4 *December*.

...l. Werk. Schuld 2½ pCt. 59, 59¼, 59⅛; Dito ... pCt. 70¼, 70 1/16, 70¼; Dito Dito 4 pCt. 88¾, 89, ...d. Rijnspoorw. 4½ pCt. 99⅞. — BELGIE, bij Roth... pCt. 48. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. 18⅛, ... Dito 3 pCt. 37⅞; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. ..., 33 3/16; Coup. Bewijzen 5 3/16, 5 11/16, 5⅝. — POR... te Londen 3 pCt. 36⅝, 36⅞, 36¾. ...D, Obl. Hope 1798 en 1816 5 pCt. 99⅞, 100⅛, 100; ... 1828 en 1829 5 pCt. 99⅞; Dito 4½ pCt. 84½, 84¾. ... bij Hope 4 pCt. 75; Dito bij Stieglitz en Co. 4 ...; Inschr. in Assign. 6 pCt. 56⅝; Certific. van Dito ... — POLEN, Certific. 4 pCt. 65½; Dito Aand. met ...0 fl. f 137, f 138, f 137½. — OOSTENRIJK, Metall. ... 63¾, 64¼; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 32 7/16, 32⅜; ... en 1852 2½ pCt. 32 7/16, 32⅜; Dito Nieuwe 5 pCt. ... 74⅛; Dito Dito 1854 5 pCt. 74 9/16, 74⅞, 74⅝; ... Metall. 5 pCt. 1854 67, ½, ¼; N. Weener Loten v. 250 fl. 1854 f 227½, f 220, f 228; Braz. 5 pCt. 95¼; Dito 4½ pCt. 90½, 91; Dito 1843 5 pCt. 94¾; Mexik. Enk. 19⅞, 15/16; Dito Onbep. 19 13/16; Peru 4½ pCt. 64⅝, 65; Gren. 2½ pCt. 15⅝; Dito Uitg. 5 1/16, 7/8; Venez. 4 pCt. 22⅝; Thes. Amst. 5 pCt. 104...

Bij geanimeerde affaire in Holl. en de meeste soorten van vreemde effekten was heden de stemming over het algemeen gunstig. Gren. Onb. St. 15½, ¼; 5 pCts. N. Russen bij Stieglitz 82, ⅛, 82; 4½ pCts. Fransche Permanent 53.

Koers van het Geld: Beleening 3; Prolong. 3; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 59⅛; Spaansche 1 pCt. 18 3/16 a ¼; Binnenl. 3 pCt. 33 3/16; Metall. 5 pCt. 64 3/16; Dito 2½ pCt. 32½.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Gehuwd:

JACOBUS EDENS,
van *Appingedam*,
met
TRIJNTJE KUIPER,
van *Leermens*.

'T ZANDT, 30 November 1854.

Strekkende deze algemeene tevens tot bijzondere kennisgeving.

*** Getrouwd:

J. H. GLAS, van *Loppersum*,
met
J. J. HOLT, van *Thesinge*.

TEN BOER, 30 November 1854.

*** AMSTERDAM, 2 December 1854. Heden beviel zeer voorspoedig van een' ZOON A. H. F. TYDEMAN, geliefde Echtgenoot van

L. S. P. MEIJBOOM.

Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van een' dooden *ZOON* A. VAN BAREN—VAN DAM.

BENEDEN-KNIJPE, 2 December 1854.

Eenige kennisgeving.

*** Den 25sten November overleed te *Venlo* onze veelgeliefde Vader, de Hoog Edel Gestrenge Heer L. L. BAEHR, *gepens. Majoor der Artillerie.*

G. F. W. BAEHR.
Uit aller naam.

*** Heden overleed onze veel geliefde Moeder JANNA KOOPS ROTGERS, Wedw. van JANS BERENDS HOMMES, in den ouderdom van ruim 80 jaren. Hoewel treurende over dit verlies, hebben wij evenwel ruime stof tot danken.

VLAGTWEDDE, 28 November 1854.

B. HOMMES.
Uit aller naam.

*** Heden overleed, na een langdurig lijden en bijkomend verval van krachten, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer HARM PIETER BAKKER, in den ouderdom van ruim 84 jaren en na eene gelukkige echtvereeniging van bijna 56 jaren.

GRONINGEN, 30 November 1854.

W. OVING,
Wedw. H. P. BAKKER.

*** EMDEN, 30 November 1854. Heden ontsliep zacht, na langdurig lijden, Mevrouw de Wed. K. H. VALK, geb. JUTTING, in ruim 76jarigen ouderdom; diep betreurd door hare haar innig liefhebbende Kinderen.

PH. K. BEGEMANN, *V. D. M.* te *Eelde*.
C. E. BEGEMANN, geb. **VALK**.
M. E. BEGEMANN, Wed. H. S. VALK.

*** Op heden werd ons Ouderhart doorwond door het verlies van onzen veelbelovenden Zoon JAN JACOBUS BUNING, in den ouderdom van ruim 14 jaren, na eene ziekte van ruim 4 weken. Met de oudste onzer twee Lievelingen in den diepsten rouw gedompeld, wenschen wij Gode te zwijgen, van wien ook onze verwachting is.

EE, 1 December 1854.

ABRAH. BUNING, *Predikant.*
F. POSTHUMA.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene kennisgeving als bijzondere aan te merken.

*** Heden overleed onze geliefde Moeder, ALBERTJEN HARMS, Wedw. van JAN ALBERTS BOS, in den ouderdom van bijna 82½ jaar.

OOSTWOLD, 3 December 1854.

A. J. BOS.
Uit aller naam.

*** Door **D. A. THIEME**, te *Arnhem*, is in alle Boekwinkels verkrijgbaar gesteld de eerste Aflevering van

HET LEVEN VAN JEZUS

VOOR KINDEREN,

door ***A. H. VAN DER HOEVE,***

Predikant te *Keppel.*

Met 12 Staalgravuren.

WIJZE VAN UITGAVE:

Dit Werkje verschijnt in 12 Afleveringen, elk van 3½ vel druks. — Bij elke Aflevering wordt eene keurige Staalgravure gevoegd, zoodat het geheel door 12 Platen wordt geïllustreerd.

De onderwerpen dier Platen zijn:

De muren van Jerusalem. MARIA. SIMEON in den Tempel. De Kindermoord. De Samaritaansche. De Zondares aan 's Heeren voeten, „Ik ben het Licht der Wereld." „Kleingeloovige, waarom hebt gij gewankeld?" De Syro-Fenicische. De Martelaren. „Laat de kinderkens tot mij komen." De afneming van het Kruis.

Elke maand zal minstens ééne Aflevering worden uitgegeven, zoodat het Werkje uiterlijk in een jaar kompleet zal zijn. — Elke Aflevering kost 30 cents. — De betaling geschiedt bij de uitgave van 6 Afleveringen, tegen kwitantie van den Uitgever. — Eene lijst der inteekenaren wordt voor het Werkje gevoegd.

Van Ds. MEIJBOOM'S

Nieuwe uitgave van de

OEUVRES PHILOSOPHIQUES

de François Hemsterhuis,

augm. de plusieurs pièces inédites, de notes et d'une étude sur l'Auteur et sa Philosophie, par *L. S. P. MEIJBOOM*, *Docteur en Theologie*, avec Planches, Vignettes et Portrait, 3 vol. à ƒ 7,50., zijn nog eenige ex. te bekomen bij den Uitgever **W. EEKHOFF**, te *Leeuwarden*, **P. VAN WICHEREN, H.z.**, te *Groningen*, en verder alom.

Het *derde* deel, bevattende voor het grootste gedeelte den arbeid van Ds. ***MEIJBOOM*** over dezen beminnelijken Wijsgeer, is, als *supplément* op de vroegere Uitgaven, afzonderlijk te bekomen à ƒ 2,50.

Uitgekomen:

LEITFADEN ZUM RICHTIGEN GEBRAUCH des *Dem* und *Den*; des *Mir* und *Mich*; des *Ihnen* und *Sie*; des *Vor* und *Für* u. s. w. der deutschen Sprache. Nebst einem Verzeichnisse der meisten Substantiva mit Geschlechts-Bezeichnung und Declination; einer Liste von Adjectiven und Verben, welche anstatt eines abhängigen Casus mit Präpositionen verbunden werden; einer anschaulichen Darstellung der Wortfolge; einer Anleitung zu logischen Satz-Zergliederungen; kurzgefassten Regeln über die Orthographie; und einer Anweisung deutscher Titulaturen. Zum Privat- und Schulunterricht. Von **H. Hartmann**, Lehrer der deutschen Sprache und Literatur. Zweite, gänzlich umgearbeitete Auflage. Buchhandlung von **H. HARTMANN**, im *Haag*. 1854. Prijs in Engelsch Carton ƒ 1.50.

*** Door de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, wordt met het beste succes gedebiteerd:

Aan den Haard.

Geschiedenissen uit het dagelijksche leven,

FRANZ HOFFMANN

NAVERTELD

DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

PRIJS ƒ 1,50.

EEN

DRENTSCH GEMEENTE-ASSESSOR

MET ZIJNE

TWEE NEVEN

OP REIS NAAR

Amsterdam,

in 't voorjaar van 1843.

TWEE DEELEN, gr. 8vo, met PLATEN. Prijs ƒ 3—50.

TAFEL

OF BEREKENING DER HUUR OF RENTE VAN EIGENDOMMEN.

Prijs **50** Cents.

In dit Handboekje kan met een' oogopslag worden gezien hoe veel men voor een' Eigendom moet besteden, als men slechts bepaalt naar hoe veel percent men zijn geld wil beleggen, en is dus zoo al niet onmisbaar, toch *hoogst gerijfelijk* voor Renteniers en andere Bezitters van Eigendommen.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van de Gemeente *Winschoten*, —

Gezien hebbende het besluit van Heeren GEDEPUTEERDE STATEN dezer Provincie, van den 16den November j.l., No. 15, waarbij wordt goedgekeurd het **PLAN** van **GELDLEENING**, ten behoeve der Gemeente *Winschoten*, groot **ƒ 15,000—00**, rentende naar **3** of **3½** procent, en verdeeld in Aandeelen van ƒ **500—00**, —

Hebben goedgevonden te bepalen, dat, in gevolge magtiging, bij Raadsbesluit van den 25sten November j.l., No. 2, aan BURGEMEESTER en WETHOUDERS verleend, de **inschrijving** zal worden opengesteld op den **12den, 13den** en **14den December 1854**, ter RAADSZAAL van de Gemeente *Winschoten*, telken dage van des voormiddags 9 tot 12 en des namiddags van 2 tot 5 uur; terwijl zij, onder kennisgeving daarvan, de belanghebbenden verwittigen, dat het PLAN van NEGOTIATIE van heden af ter inzage op de SECRETARIJ dezer Gemeente is nedergelegd.

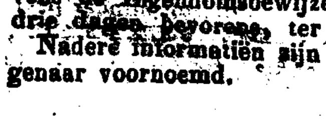
WINSCHOTEN, 2 December 1854.

Burgemeester en Wethouders voornd.:
G. A. VENEMA.
De Secretaris:
F. J. VAN DIJK.

Het GEMEENTEBESTUUR van *MEEDEN* is voornemens, op VRIJDAG den 15den December e.k., des namiddags te 3 uur, aan te besteden: **Het LEVEREN van 344 kubieke Ellen VERBRIJZELDE KEIJEN;** van welke Aanbesteding het BESTEK ligt ten GEMEENTEHUIZE van *Meeden*, en overigens tegen betaling der kosten, op franko aanvrage in afschrift te bekomen is bij den SECRETARIS van het Bestuur.

De Burgemeester van Meeden,
G. NAUTA.

*** Ten overstaan van den Notaris Mr. **J. J. CREMERS**, zal, op WOENSDAG den 10den Januarij 1855, des avonds te 7 uur, ten Huize van Mej. de Wed. J. BULSING, aan de Groote Markt te *Groningen*, in het openbaar worden verkocht:



Eene **HEEREN BEHUIZING**, te *Groningen*, aan de Zuiderhaven, met TUIN, WOONKELDER, MANDEELIGEN GANG en VERTREKKEN aan de Laan, op vrij eigen grond, geteekend letter I, no. 254, in eigendom bewoond door den Heer H. A. KOOMAN.

Te aanvaarden den 1sten Mei 1855; te bezien op KAARTJES, ten Kantore van den Notaris te bekomen, den dag van en vóór den Verkoop, des voormiddags van 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 4 uur. De Voorwaarden van Verkoop zullen ten Huize van Verkoop en, benevens de Eigendomsbewijzen, ten Kantore van den Notaris, drie dagen bevorens, ter lezing liggen.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Notaris en Eigenaar voornoemd.

Groot Depôt van **PATENT-WASKAARS[...]**

van N. D. BRANDON, te *Amsterdam*, bij den Hofleverancier van Zijne Majesteit de[...]

W. WEGERIF, in de Heerestraat te ***GRONINGEN.***

BOMHOFF'S WOORDENBOEKEN.

W. J. THIEME, te *Zutphen*, zal, zoo lang de geringe voorraad strekt, verkrijgbaar stellen:

D. BOMHOFF, H.z.,

NIEUW FRANSCH-NEDERDUITSCH EN NEDERDUITSCH-FRANSCH

WOORDENBOEK,

2 Deelen, groot 8vo, ruim 2500 pagina's,

voor ƒ 4 in plaats van ƒ 8.

D. BOMHOFF, H.z.,

VOLLEDIG ENGELSCH-NEDERDUITSCH EN NEDERDUITSCH-ENGELSCH

WOORDENBOEK,

2 Deelen, breed klein 8vo, ruim 1100 pagina's,

voor ƒ 3,50 in plaats van ƒ 6.

ASSURANTIE-MAATSCHAPPIJ

tegen Brandschade, te *ZUTPHEN.*

De ondergeteekenden, AGENTEN van bovengenoemde Maatschappij, brengen mits deze ter algemeene kennis, dat onder de volgende Clausule van art. 1 harer Polissen, „dat met schade door brand veroorzaakt, insgelijks zal worden gelijk gesteld die, welke ontstaat door het inslaan van den bliksem of dergelijke toevallen, al hadden dat inslaan of die toevallen ook geenen brand ten gevolge gehad," mede begrepen is **schade** welke door **GASONTPLOFFING** wordt veroorzaakt, ook dan, wanneer die geen brand ten gevolge heeft.

Zij nemen tevens deze gelegenheid te baat, de aandacht te vestigen op **de matige vaste Premiën** dezer met een Kapitaal van ƒ **500,000** werkende Maatschappij, welke voor **PARTIKULIERE WOONHUIZEN** en den **INBOEDEL** daarin, slechts **70 Cents** in 't jaar per **duizend gulden** bedragen. **HUIZEN**, waarin weinig gevaarlijke neringen worden uitgeoefend, **80 a 90 Cts.**, Goederen ƒ **1.**

De Agenten voornoemd:
DE MOL MONCOURT & WIJNNE.



In den loop van de maand DECEMBER zullen, in vier afzonderlijke perceelen, publiek ter verkoop worden aangeboden: de **BEHUIZING** met daarbij behoorende **SCHUUR**, staande en gelegen aan den Singel te *Groningen*, letter C, no. 146, mitsgaders twee daarnevens staande WOONKAMERS, en het REGT van VRIJEN OPSLAG op den Diepswal. Alles toebehoorende aan den Heer B. HEUKERS.

J. H. GEERTSEMA, C.z.

HOUTVEILING,

vroeger vermeld (alsmede eenige **MASTBALKEN** en **MOLENROEDEN**,) zal plaats hebben op DONDERDAG den 7den December 1854, bij *Winneweer*, aan 't Damsterdiep.

MAXIM. PH. WENNIGER,
Nots.

*** Mr. **R. DE SITTER**, Notaris te *Winschoten*, zal, ten verzoeke van den Heer G. EIKEMA c. s., publiek verkoopen:





I. Een' welbeklanten **ROGGE- en PELMOLEN**, benevens de WONING, SCHUUR, HEEM en TUIN daarbij behoorende, groot 33 Roeden, met nog twee afzonderlijke TUINEN.

II. Een Kamp OUD GROENLAND, daarnaast gelegen, groot 1.58.10 Ellen.

III. Een Kamp BOUWLAND, hieraan belendende, ongeveer 1.75 Roeden groot, en zulks in 7 à 8 Akkers.

IV. 6 à 7 HUISSTEDEN, bijlangs den Puinweg gelegen.

Deze Goederen zijn alle gelegen te *Winschoten*, aan het Diep en den Puinweg naar *Scheemda*. Om te aanvaarden: de Behuizing en den Molen op den 1sten Mei 1855, de Landerijen op St. Petrie.

Deze Verkoop zal plaats hebben op VRIJDAG den 8sten December 1854, 's avonds te 6 uur, ten Huize van A. S. NIES, te *Winschoten.*

GROOTE

Houtverkooping.



Mr. **D. ROESSINGH**, Notaris te *Grootegast*, gedenkt, op VRIJDAG den 8sten December 1854, op den HUIZE *BIJMA*, te *Faan*, wegens de veelheid der perceelen precies te 10 uur des voormiddags te beginnen, op gewone Boelgoeds-Conditiën te verkoopen: Ongeveer **200** zware **EIKEN, POPULIEREN** en **LINDEBOOMEN;** alsmede eenige Bunders **ELZEN, BERKEN** en **ESSCHEN KAPHOUT**, tot allerlei Werk geschikt.

PUBLIEKE VERKOOP,

door verandering van Affaire,

VAN

EENE UITMUNTENDE **HOUT-AFFAIRE**, MET HEEREN-HUIZINGE, KNECHTSWONING EN VERDERE ANNEXEN, STAANDE EN GELEGEN AAN DE TREKVAART IN DE NABIJHEID EN ONDER HET BEHOOR DER STAD

Harlingen.

De Notaris **J. A. ZAAL STROBAND**, te *Harlingen*, zal aldaar, op WOENSDAGEN den 13den December 1854 provisioneel, en den 27sten dier maand finaal, telkens des avonds te 7 uur, in het Koffijhuis „*Roma*", publiek presenteren te verkoopen, in 3 perceelen, met regt van zamenvoeging:



Ten eersten: Eene extra groote, hechte, sterke en aan de Trekvaart nabij *Harlingen* wel gelegene **HOUT-AFFAIRE**, bestaande in: Eene uitmuntende HEEREN-HUIZINGE **met Tuin e. a.**, bekend ten Kadaster van de gemeente *Harlingen*, in sectie A, no. 2078, groot 5 Roeden, 85 Ellen, drie groote, ruime, ten Westen daaraan grenzende HOUTSCHUREN met eene kleine SCHUUR, waarin bergplaats voor Turf, met daarachter zijnde TIMMERWINKEL, Kadaster als boven, sectie A, no. 2079, groot 12 Roeden, 50 Ellen, benevens eene ten Oosten daaraan grenzende KNECHTSWONING, Kadaster als voren, sectie A, no. 2078*a*, groot 1 Roede, 35 Ell.

Ten tweeden: Een GEBOUW, naast de Knechtswoning, waarin eene ***SMEDERIJ*** wordt uitgeoefend, Kadaster als boven, sectie A, no. 2221, groot 20 Ellen.

Ten derden: Eene in de laatste jaren nieuw gebouwde SCHEEPSTIMMERWERF met HUIZINGE, ruime TIMMERSCHUUR en daarbij behoorenden **Grond**, naast het vorige perceel, Kadaster sectie A, no. 2222, groot 15 Roeden, 50 Ellen, en no. 2206, groot 60 Ellen.

Alles in eigendom behoorende aan den Heer SIMON BOON, te *Harlingen*, en te aanvaarden den 12den Mei 1855, uitgezonderd het 2de perceel, hetwelk den 12den November 1855 zal zijn te aanvaarden.

*** Mr. **D. ROESSINGH**, Notaris te *Gr[...]* gedenkt, op ZATURDAG den 23sten December [...] namiddags te 2 uur, ten Huize der Erven LINT[...] te *Niezijl*, ten verzoeke van de Weduwe GE[...] MARTINI en JAN G. MARTINI, publiek te [...]



Eene **BOEREN BEHU[...]** gelegen onder *Niezijl*, [...] *Grijpskerk*, met de VAS[...] KLEMMING der daar[...] rende *Landerijen*, groot 5 [...] 24 Roeden, 60 Ellen, doende jaarlijks tot [...] ƒ 16 — 00.

De HELFT van den KOOPSCHAT kan naar [...] over het verkochte blijven beleend.

Mr. D. ROESSINGH[...]
Nots.

UIT DE HAND TE KO[...]



Het **TJALKSCHIP de twe[...] broeders**, groot 55 Tonnen, met [...] TEN INVENTARIS, liggende bij de Sch[...] merwerf van J. G. BODEWES, te *S[...]* Te bevragen bij den Eigenaar D. O. [...] te *Sappemeer.*

De gezamenlijke ZEEP[...] DERS in de Provincië[...] *ningen* en *Vriesland* ma[...] deze aan hunne geëerde Begunstigers [...] dat zij den PRIJS der **ZEEP** op heden ƒ 2—00 per TON **VERHOOGD** he[...] 5 December 1854.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Bij L. J. Akke[...]

Kasthouder in Gouden en Zilveren We[...] in de Zwanestraat, bij wien in de vorige onderscheidene **HOOGE PRIJZEN** [...] zijn, zijn wederom voor de 225ste [...] **LOTEN** te bekomen.

NB. Heeft tevens zijne KASTEN ruim voorz[...] **GOUDEN-** en **ZILVEREN VOORWE[...]** en **koopt** en **ruilt OUD GOUD** en **ZI[...]** tegen de **hoogste prijzen.**

Er worden twee **WEV[...] KNECHTEN** gevraagd.

B. G. STEN,
Blaauwverwer en *Wever* te [...]

Indien het nog van eenig nut [...] bij zooveel sprekende attesten va[...] geneeskracht van DU BARRY'S [...] LENTA ook het mijne te voegen[...] gij er naar welgevallen gebruik van maken. Mij[...] Kindje was gedurende al de achttien maanden die [...] onrustig, ontevreden, knutterig, hangerig, bleek [...] het moest altijd in de handen zijn en mijne Vr[...] er dag en nacht mede te doen. Wij hebben het sedert [...] tijd met Revalenta gevoed en dadelijk van den be[...] heeft zich eene geheele verandering ingesteld; het [...] goed, is vrolijk en tevreden en begint heel lief te [...] te loopen.

AMSTERDAM, 12 November 1854. H. VAN GEL[...]

Dat de **REVALENTA** eenen bijzonder heils[...] vloed op de spijsverterings-organen uitoefent, daar[...] zich iedereen, ziek of gezond, spoedig overtuigen[...] bruike het slechts acht dagen achtereen enkel voor [...] en wij zijn overtuigd, dat de eetlust grooter, de [...] geregelder, het bloed ligter, borst en hoofd vrije[...] zijn dan gewoonlijk.

Zij geneest de volgende ziekten, die uit eene slechte [...] tering ontstaan, als: hardlijvigheid, rooden loop, [...] matigheid in de verrigtingen, verstoppingen, zuur, [...] buikpijn, stuipen, maagwater, maagkanker, diarr[...] nuwziekte, galachtigheid, aandoeningen van lever e[...] windzucht, opgezetheid, hartkloppingen, zenuwacht[...] pijn, aangezigtspijn, aanhoudende branderigheid, [...] van nieren en blaas, graveel, roos, vallende ziek[...] heid, suizen in het hoofd en in de ooren, ijlhoo[...] pijn tusschen de schouderbladen en in bijna alle d[...] het ligchaam, slepende ontsteking en verzwering in [...] huiduitslag, scheurbuik, koorts, klierziekte, onzu[...] bloedarmoede, tering (wanneer zij niet hopeloos is[...] zucht, influenza, griep, misselijkheid en braking [...] de zwangerschap, na het eten of op zee, neersl[...] miltzucht, algemeene verzwakking, verlamming, v[...] de rheumatische aandoeningen, jicht, hoest, aambo[...] benaauwdheid op de borst, slijmziekte, ongedurighe[...] loosheid, beving, afkeer van de zamenleving, ongesch[...] studie, zinsverbijsteringen, verlies van het geheug[...] ling, ophooping van bloed naar het hoofd, uitput[...] moedigheid, ongegronde vrees, besluiteloosheid, [...] zucht tot zelfmoord, waanzin en eene menigte an[...] teverschijnselen, die men niet weet te noemen [...] rangschikken. Zij neemt de oorzaak der ziekte [...] de spijsverterings-werktuigen te herstellen en de [...] verbeteren.

Zij is bovendien het beste voedsel voor kindere[...] gestelden in het algemeen, daar zij zelfs in de [...] magen niet verzuurt, noch strijdig is met eenen [...] leefregel of goed krachtig voedsel. Bij kinkhoest, [...] kinderpokken en waterpokken maakt zij alle med[...] bodig, daar zij alle branderigheid en koortsachtigheid [...]

Zij wordt verkocht in onderstaande Depôts.

	1 ℔	2 ℔	5 ℔	[...]
Kleine Bussen voor 87½ Ct.	ƒ 2.—	ƒ 3.50	ƒ 8.—	ƒ [...]
	1 ℔	2 ℔	5 ℔	[...]
DUBBEL GEZUIVERDE	ƒ 4.—	ƒ 7.—	ƒ 16.—	ƒ [...]

Hoe grooter de Bus, hoe voordeeliger de verhou[...] schen prijs en gewigt.

Eene Brochure, die over dit heilmiddel handelt, wordt *gratis* afgegeven.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te *A[...]* bij S. RITSEMA; te *Assen* bij H. P. A. VAN G[...]; te *Delfzijl* bij A. W. C. KEIJSER; te *Groningen* [...] RIKKERS en M. GAASBEEK; te *Hoogezand* bij [...] DIKEMA; te *Noordbroek* bij W. B. TEDINGA; [...] bij J. T. FELDBRUGGE; te *Stads-Kanaal* bij [...] KEL; te *Steenwijk* bij K. TIMMERMANS; te [...] bij S. SAVENYE; te *Winschoten* bij G. WASMAN; [...] de bekende Depôts in de andere Steden.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.